

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www.vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba

**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI NEKONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH
IZVJEŠTAJA**

**JAVNOG PREDUZEĆA “ELEKTROPRIVREDA BIH” D.D.
SARAJEVO**

ZA 2010.GODINU

Broj: 06-05/11

Sarajevo, juni 2011. godine

UPRAVI JAVNOG PREDUZEĆA „ELEKTROPRIVREDE BiH“ D.D. SARAJEVO

NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Predmet revizije

Izvršili smo reviziju nekonsolidovanih finansijskih izvještaja Javnog preduzeća „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo (u daljem tekstu – Društvo), bilansa stanja sa stanjem na dan 31.12.2010. godine i pripadajućih bilansa uspjeha, izvještaja o promjenama na kapitalu i izvještaja o novčanim tokovima za godinu koja je završila na taj dan, te reviziju usklađenosti poslovanja sa propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za izradu i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: uvođenje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su važne za pripremu i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogreške, nastale usljed korupcije, prevare ili greške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja preduzeća sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji BiH („Sl. novine Federacije BiH“ br: 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i iznosima koji su objavljeni u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka zasnovan je na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalim usljed korupcije, prevare ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su važne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Osnov za izražavanje mišljenja:

- 1. Društvo je u svojim finansijskim izvještajima na dan 31.12.2010. godine manje iskazalo troškove i obaveze za 22.568.743 KM, odnosno gubitak je manje iskazan za navedeni iznos. Naime, u februaru 2010. godine po inspeksijskom nadzoru od strane Poreske uprave FBiH Društvu je utvrđena naknadna porezna obaveza u iznosu od 10.912.036 KM. Društvo je uložilo žalbu Federalnom ministarstvu finansija, ali je žalba odbijena i ponovo potvrđena obaveza uplate dodatno utvrđene porezne obaveze. Utvrđena porezna obaveza plaćena je u 2011. godini ali u 2010. godini nije izvršeno rezervisanje za potencijalne obaveze u skladu sa MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva. Rezervisanja nisu izvršena ni po osnovu sudskog spora koji se vodi protiv Društva i ako je donesena prvostepena presuda u korist tužitelja u iznosu od 11.656.707 KM, što je šire pojašnjeno u tački 4.8. Izvještaja.**

2. Na datum bilansa stanja Društvo je iskazalo zalihe u iznosu od 108.873.197 KM. U okviru iskazanih zaliha, zalihe sirovina i materijala starije od godinu dana iznose 45.079.699 KM (u iskazane zalihe nisu uključene zalihe uglja). Društvo nije vršilo vrednovanje, odnosno usklađivanje vrijednosti zaliha u skladu sa MRS 2–Zalihe, te ne možemo potvrditi da su zalihe realno iskazane i koji bi bili finansijski učinci na finansijski rezultat da je vršeno njihovo usklađivanje što je šire pojašnjeno u tački 4.5.1. Izvještaja.
3. Nismo mogli procijeniti da li su potraživanja realno iskazana u finansijskim izvještajima i mogućim posljedicama na rezultat poslovanja, jer nisu u potpunosti usklađene sintetičke i analitičke evidencije: Aplikacija SOEE (Aplikacija koja obuhvata potraživanja od kupaca po osnovu isporučene električne energije na naponskom nivou 35 kV 10 (20) kV i 0,4 kV) i Glavna knjiga, kao i neusklađenost između izvještaja unutar SOEE Aplikacije (Starosna struktura i Lista stanja) što je šire pojašnjeno u tački 4.5.3 Izvještaja.
4. Kratkoročni novčani depoziti u iznosu od 225.898.365 KM, iskazani su u okviru pozicije Potraživanja za otplate dugoročnih zajmova koji dospijevaju u poslovnoj godini. Navedeno je u suprotnosti sa članom 21. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji glasi „Poslovne promjene knjiže se na analitičkim računima koji po svom sadržaju i bilansnoj pripadnosti odgovaraju računima iz propisanog kontnog okvira. Navedeni kratkoročni novčani depoziti trebali su biti evidentirani na poziciji - Dati depoziti kratkoročni što je šire pojašnjeno u tački 4.5.3. Izvještaja.
5. Upisani osnovni kapital u sudskom registru iskazan je u iznosu od 2.155.160.199 KM, a u finansijskim izvještajima Društva u iznosu od 2.236.964.437 KM. U nadležni registarski sud nije upisano povećanje osnovnog kapitala po osnovu preuzetog vlasništva u rudnicima uglja u Federaciji Bosni i Hercegovini, procijenjenim od strane nezavisnog procijenitelja u iznosu od 81.804.238 KM što je šire pojašnjeno u tački 4.6. Izvještaja.

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na finansijske izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, nekonsolidovani finansijski izvještaji po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno finansijski položaj Javnog preduzeća „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo na dan 31. decembra 2010. godine, rezultate poslovanja i novčani tok za godinu koja je završila na taj dan, sukladno Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Finansijsko poslovanje u toku 2010. godine osim za naprijed navedene kvalifikacije bilo je usklađeno u svim materijalno značajnim aspektima sa važećom zakonskom i drugom regulativom.

Sarajevo, 10.06.2011. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

S A D R Ž A J

BILANS STANJA NA DAN 31.12.2010. GODINE	1
BILANS USPJEHA ZA PERIOD 01.01.–31.12.2010. GODINE	2
IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA ZA 2010. GODINU, ZAKLJUČNO SA 31.12.2010	3
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU ZA PERIOD KOJI ZAVRŠAVA NA DAN 31.12.2010.	4
1. UVOD	5
2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	6
3. REZIME DATIH PREPORUKA	6
4. NALAZ I PREPORUKE	8
4.1 Osvrt na prethodnu reviziju i ostale kontrole nadležnih organa	8
4.2 Sistem internih kontrola	8
4.3 Planiranje i izvještavanje	9
4.4 Stalna sredstva	11
4.5 Tekuća sredstva	16
4.5.1 Zalihe.....	16
4.5.2 Novčana sredstva.....	16
4.5.3 Potraživanja	17
4.6 Kapital	19
4.7 Obaveze.....	20
4.8 Potencijalne obaveze- Sudski sporovi	23
4.9 Prihodi	23
4.10 Rashodi.....	25
4.10.1 Troškovi zaposlenih.....	26
4.11 Finansijski rezultat	28
4.12 Nabavke	28
4.13 IT revizija	28
5. KOMENTAR	30

BILANS STANJA
na dan 31.12.2010. godine

Pozicija	31.12.2010.	31.12.2009¹
STALNA SREDSTVA	2.793.051.227	*2.822.541.237
Stalna nematerijalna sredstva	2.366.022	1.943.062
Nekretnine, postrojenja i oprema	2.661.158.225	*2.637.807.159
Zemljišta	76.225.632	76.225.632
Građevinski objekti	1.549.622.565	*1.553.557.809
Postrojenja, oprema i transportna sredstva	871.690.544	*873.974.791
Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	154.279.207	126.975.017
Stambene zgrade i stanovi	1.243.508	1.179.980
Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu	7.354.232	5.873.930
Ostala stalna materijalna sredstva	957.628	957.628
Dugoročna finansijska ulaganja i zajmovi	123.224.506	174.656.467
Udjeli u pridruženim pravnim licima	2.026.598	2.026.515
Udjeli u zavisnim društvima i drugim povezanim licima	92.875.448	87.810.086
Udjeli u nepovezanim pravnim licima	12.640.568	0
Dati zajmovi, depoziti i kaucije i ulaganja u duž. vrijed. papire	15.645.890	84.819.866
Dugoročna potraživanja	5.091.880	6.558.388
Dugoročna razgraničenja	252.965	591.533
TEKUĆA SREDSTVA	569.727.809	*1.000.960.659
Zalihe	108.873.197	115.577.091
Potraživanje od prodaje i druga kratkoročna potraživanja	162.678.467	544.383.081
Kratkoročni finansijski plasmani	234.809.897	*220.267.808
Novac i novčani ekvivalenti	57.343.633	118.336.851
Aktivna vremenska razgraničenja	6.022.613	2.395.828
UKUPNA AKTIVA	3.362.779.037	3.823.474.896
Izvanbilansna evidencija	249.574.260	190.268.931
KAPITAL	2.193.332.683	*2.950.125.264
Upisani osnovni kapital	2.236.964.437	2.236.964.437
Revalorizacione, prenesene i ostale rezerve	525.326.229	532.757.374
Akumulirana (zadržana) dobit	165.484.414	*180.403.453
Akumulirani (preneseni) gubitak	14.442.398	0
OBAVEZE	449.446.354	*873.349.632
Dugoročne obaveze i razgraničenja	352.516.476	*337.685.647
Kratkoročne obaveze i razgraničenja	96.929.878	*535.663.985
UKUPNA PASIVA	3.362.771.037	3.823.474.896
Izvanbilansna evidencija	249.574.260	190.268.931

Finansijske izvještaje je potpisao generalni direktor i certificirani računovođa. Uprava je pripremila i odobrila njihovo izdavanje, a Nadzorni Odbor je usvojio utvrđene rezultate poslovanja u bilansu stanja i uspjeha 24.02.2011. godine i donio Odluku za pokriće gubitka 09.06.2011. godine.

¹ Iskazano stanje stalnih i tekućih sredstava, te kapitala i obaveza (označeno sa *) u bilansu stanja u setu finansijskih izvještaja za .2010 godine (označenih *), u dijelu koji se odnosi na 2009. godinu (prethodna godina) ne odgovara revidiranom bilansu stanja za 2009. Godinu, niti početnom stanju u bruto bilanci za 2010. godinu.

BILANS USPJEHA
za period 01.01.–31.12.2010. godine

Pozicija :	31.12.2010.	*31.12.2009. ²
Prihodi od prodaje	843.509.419	*901.607.615
Troškovi za prodano	869.656.404	852.201.916
Bruto dobit		49.405.699
Bruto gubitak		
Drugi operativni rashodi	1.147.478	1.317.936
Dobit od operativne aktivnosti		48.087.763
Gubitak od operativnih aktivnosti	27.294.462	0
Prihodi od udjela u dobiti pridruž. društava	36.083	165.597
Prihodi od ulaganja u drugim povez.drištvima		314
Drugi finansijski prihodi	22.566.107	25.839.455
Dobici od prodaje stalne imovine	25.054	0
Ostali prihodi	18.950.872	21.638.092
Rashodi od ulaganja u drgim povezanim društvima	61.534	29.184
Rashodi s osnova kamata	3.301.146	3.492.375
Drugi finansijski rashodi	8.390.060	8.394.805
Gubici od umanjenja vrijednosti stalne imovine	1.440.569	6.175.632
Gubici od prodaje satlne imovine	1.621.770	0
Ostali rashodi	13.910.973	10.608.262
Dobit prije poreza	0	*67.030.963
Gubitak prije poreza	14.442.398	
Neto dobit perioda		67.030.963
Gubitak perioda	14.442.398	

Finansijske izvještaje je potpisao generalni direktor i certificirani računovođa. Uprava je pripremila i odobrila njihovo izdavanje, a Nadzorni Odbor je usvojio utvrđene rezultate poslovanja u bilansu stanja i uspjeha 24.02.2011. godine i donio Odluku za pokriće gubitka 09.06.2011. godine.

² Iskazano stanje prihoda od prodaje i dobiti u bilanci uspjeha za 2010 godine označena *u dijelu koji se odnosi na 2009. godinu (predhodna godina) ne odgovara revidiranom bilansu uspjeha za 2009. godinu.

**IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA
za 2010. godinu, zaključno sa 31.12.2010**

O p i s	Oznaka	Tekuća godina	Prethodna godina
Gotovinski tok iz poslovnih aktivnosti			
1 Neto dobit (gubitak)		(14.442.398)	*61.903.323³
Usklađivanje za:			
2 Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+	147.324.623	142.533.391
3 Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+(-)	(25.054)	
4 Ostala uskl. za neg.stav. i tok.koji se odnose na ulag.i fin. ak.	+(-)	1.440.569	
5 Svega 2 do 4		148.740.138	142.533.391
6 Smanjenje (povećanje) zaliha	+(-)	6.703.894	(20.368.159)
7 Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+(-)	(8.637.618)	80.210
8 Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+(-)	(32.592.809)	775.467
9 Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	(3.288.218)	9.550.288
10 Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	+(-)	(36.222.957)	14.468.523
11 Povećanje (smanjenje) ostalih obaveza	+(-)	(54.918.038)	4.413.520
12 Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	10.045.640	12.766.515
13 Svega 6 do 12		(118.910.105)	21.686.372
A. Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (1+5+13)		15.387.635	226.123.085
Novčani tok od ulagačkih aktivnosti			
14 Nabavka (prodaja) stalnih nematerijalnih sredstava	-(-)	1.654.928	(2.145.185)
15 Nabavka (prodaja) stalnih materijalnih sredstava	-(-)	(141.179.669)	(112.105.295)
16 Sticanje (otuđenje) udjela u zavisnim društvima	-(-)	(5.065.363)	(85.568.714)
17 Sticanje (otuđenje) udjela u pridruženim pravnim licima	-(-)	(410.870)	1.123.706
18 Dati zajmovi (povrat zajmova) pravnim licima u grupi	-(-)	(12.265.782)	-
19 Dati zajmovi (povrat zajmova) dr. povezanim pravnim licima	-(-)		-
20 Sticanje (otuđenje) drugih ulaganja	-(-)		(12.571)
21 Dati zajmovi (povrat zajmova) drugim pravnim licima	-(-)	48.814.572	(12.322.279)
22 Ostali tokovi od ulagačkih aktivnosti	-(-)		
B. Neto gotovinski tok od ulagačkih aktivnosti (14 do 22)		(108.452.183)	(211.030.338)
Novčani tok od finansijskih aktivnosti			
23 Primici od izdavanja dionica i ost. oblika form.i poveć kapitala	+	-	
24 Nabavka (prodaja) vlastitih dionica	-(-)	-	
24 Primljena pozajmljena sredstva	+	68.378.839	34.838.048
25 Povrat pozajmljenih sredstava	-	(36.369.336)	(22.382.380)
26 Isplate dividendi	-	61.829	
27 Ostali troškovi od finansijskih aktivnosti	-(-)		
C. Neto gotovinski tok od finansijskih aktivn. (23 do 27)		32.071.331	12.455.667
28 Neto povećanje (smanjenje) gotov. na rač.i blagajni (A+B+C)		(60.993.217)	27.548.415
29 Početno stanje gotovine na računu i blagajni		118.336.851	90.788.437
30 Konačno stanje gotovine na računu i u blagajni		57.343.634	118.336.851
31 Neto povećanje (smanjenje) gotov. na rač.i blagajni (30-29)		(60.993.217)	27.548.415

Finansijske izvještaje je potpisao generalni direktor i certificirani računovođa. Uprava je pripremila i odobrila njihovo izdavanje, a Nadzorni Odbor je usvojio utvrđene rezultate poslovanja u bilansu stanja i uspjeha 24.02.2011. godine i donio Odluku za pokriće gubitka 09.06.2011. godine.

³ Iskazano stanje neto dobiti za prethodnu godinu u Izvještaju o novčanim tokovima **61.903.323 KM** se razlikuje od iskazane neto dobiti u bilansu uspjeha za prethodnu godinu **67.030.963 KM**.

**IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU
za period koji završava na dan 31.12.2010.**

Vrsta promjene u kapitalu	Upisani vlasnički kapital	Revaloriz. rezerve	Ostale rezerve	Akumulir. neras.dobit/ nepok.gub.	UKUPNO
Stanje na dan 31.12.2008. godine	3.035.556.596	685.926.170	-	(814.133.423)	2.907.349.343
		(154.739.210)			
Učinci promj. u račun. politikama	-	-	-	64.208.068	(90.531.142)
Učinci ispravke grešaka	-	-	-	-	-
Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2008. godine, odnosno, 01.01.2009. godine	3.035.556.596	531.186.960	-	(743.324.138)	2.823.419.418
Učinci reval.materij.i nem.sreds.	-	(15.365.936)	-	-	(15.365.936)-
Učinci revalor.dugor.finans.plas.	-	-	-	-	-
Kursne razlike nastale tr.u str.v.	-	-	-	-	-
Ostali dobiti (gubici) perioda	-	-	-	-	-
Neto dobit (gubitak) perioda	-	-	-	*61.903.323	⁴ 61.903.323
Objavljene divid.i drugi oblici raspodjele dobiti i pokr.gubitka	-	-	16.936.350	-	16.936.350
Emisija dion.kapit.i dr.oblici pov.i sm.k.	(798.592.159)	-	-	857.154.393	58.562.234
Stanje na dan 31.12.2009. godine	2.236.964.437	515.821.024	16.936.350	175.733.578	2.945.455.389
Učinci promj. u račun. politikama	-	-	-	2.991.761.	2.991.761
Učinci ispravke grešaka	-	-	-	1.678.114	1.678.114
Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2009. godine, odnosno, 01.01.2010. godine	2.236.964.437	515.821.024	16.936.350	180.403.453	2.950.125.264
Učinci reval.materij.i nem.sreds.	-	(19.811.788)	-	22.444.397	2.632.609
Učinci revalor.dugor.finan.plasm.	-	-	-	-	-
Kursne razlike nastale tr.u str.v.	-	-	-	-	-
Ostali dobiti (gubici) perioda koji nisu iskazani u bilansu uspjeha	-	-	-	24.539.887	24.539.887
Neto dobit (gubitak) perioda	-	-	-	(14.442.398)	(14.442.398)
Objavljene divid.i drugi oblici raspodjele dobiti i pokr.gubitka	-	-	12.380.644	(61.903.323)	(49.522.679)
Emisija dionič.kapitala i dr.oblici	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31.12.2010. godine	2.236.964.437	496.009.236	29.316.994	151.042.016	2.913.332.683

Finansijske izvještaje je potpisao generalni direktor i certificirani računovođa. Uprava je pripremila odobrila njihovo izdavanje, a Nadzorni Odbor je usvojio utvrđene rezultate poslovanja u bilansu stanja i uspjeha 24.02.2011. godine i donio odluku za pokriće gubitka 09.06.2011. godine.

⁴ Iskazano stanje neto dobiti za prethodnu godinu u izvještaju o promjenama u kapitalu **61.903.323 KM** se razlikuje od iskazane neto dobiti u bilansu uspjeha za prthodnu godinu **67.030.963 KM**

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI NEKONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA JAVNOG PREDUZEĆA „ELEKTROPRIVREDA BiH“ D.D. SARAJEVO ZA 2010. GODINU

1. UVOD

Javno preduzeće Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d. d. Sarajevo osnovano je radi obavljanja elektroprivredne djelatnosti od posebnog društvenog interesa i upravljanja elektroenergetskim sistemom.

Osnivači pravnog subjekta su Federacija BiH i ostali dioničari u visini od 10 % osnovnog kapitala koji su vlasništvo stekli po osnovu djelimične privatizacije izvršene putem javnog upisa dionica, nakon koje je preduzeće Rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu broj:UF/I-392/04, od 20.05.2004. godine, registrovano kao dioničko društvo.

Skraćeni naziv pravnog lica je: JP Elektroprivreda BiH d. d. Sarajevo (u daljem tekstu - Društvo).

Unutrašnja organizacija Društva utvrđena Statutom uređena je Pravilnikom o organizaciji Javnog preduzeća Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo. Društvo je jedinstven pravni subjekt, a po organizaciono tehnološkoj strukturi složen sistem, organizovan na funkcionalnom, procesno radnom i teritorijalnom principu. Radi obavljanja registrovane djelatnosti i ostvarivanja poslovnih funkcija, u skladu sa Zakonom o električnoj energiji i aktima Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji BiH (FERK), organizovane su slijedeće organizacione cjeline:

- **Elektroprivredne djelatnosti**, koju čine proizvodnja i distribucija električne energije, snabdijevanje električnom energijom, trgovanje, zastupanje i posredovanje na domaćem tržištu, uvoz i izvoz električne energije, uključujući i upravljanje elektroenergetskim sistemom;

- **Dijelovi Društva** imaju status podružnice i u okviru jedne ili više elektroprivrednih djelatnosti, organizovano ih je osam, i to:

- „Termoelektrana “Kakanj“, Kakanj;
- „Termoelektrana „Tuzla“, Tuzla;
- „Hidroelektrane na Neretvi“, Jablanica;
- „Elektrodistribucija Bihać“;
- „Elektrodistribucija“ Mostar;
- „Elektrodistribucija“ Sarajevo;
- „Elektrodistribucija“ Tuzla i
- „Elektrodistribucija“ Zenica.

- **Direkcija**, organizovana u sjedištu, radi obavljanja zajedničkih funkcija na nivou Društva, a čine je sektori i samostalne službe.

Društvo od ranije ima većinske udjele u pravnim licima:

- „Iskraemeco“ d.o.o. Sarajevo – društvo za proizvodnju i održavanje mjernih uređaja, u kojem je vlasnik 57,51 % udjela;

- „Eldis Tehnika“ d.o.o. Sarajevo – društvo za proizvodnju opreme za distribuciju energije, promet proizvodima i uslugama, u 100 % vlasništvu i u

- „Hotel Makarska“ d.o.o. Makarska, Republika Hrvatska-društvo za ugostiteljstvo i turizam, u kojem je vlasnik 85,81 % udjela;

dok u pravnom licu:

- ”ETP“ d.o.o. Sarajevo, društvo za proizvodnju elektro osigurača, ima 49 % vlasništva u udjelima.

U 2009. godini, Vlada Federacije BiH donijela je Odluku o prenosu udjela Federacije BiH u rudnicima uglja u Federaciji BiH na JP Elektroprivreda BiH d. d. Sarajevo (Sl. novine FBiH broj: 4/09). Skupština Društva je u istog godini, donijela Odluku o preuzimanju udjela Federacije BiH u privrednim društvima - rudnicima uglja u Federaciji BiH, te Društvo preuzelo kontrolu i steklo vlasništvo u rudnicima, ukupne procijenjene vrijednosti udjela od 81.804.238 KM, od čega u:

RMU „Kakanj“ d.o.o. Kakanj, u vrijednosti od 19.719.853 KM,

RMU „Breza“ d.o.o. Breza, u vrijednosti od 12.490.360 KM,

Rudnik „Gračanica“ d.o.o. Gornji Vakuf – Uskoplje, u vrijednosti od 5.065.082 KM,

RMU „Abid Lolić“ d.o.o. Travnik – Bila, u vrijednosti od 762.313 KM,
Rudnici „Kreka“ d.o.o. Tuzla, u vrijednosti od 37.144.754 KM,
RMU „Đurđevik“ d.o.o. Đurđevik, u vrijednosti od 5.107.789 KM i u
RMU „Zenica“ d.o.o. Zenica, u vrijednosti od 1.514.087 KM.

Za preuzete udjele Društvo će izdati dionice kojima će se povećati učešće Federacije BiH u osnovnom kapitalu.

Sjedište Društva je u Sarajevu, Vilsonovo šetalište 15.

Na dan 31.12.2010. godine, Društvo je imalo 5.028 uposlenika.

Na datum bilansa Društvo je dalo izjavu da su finansijski izvještaji sačinjeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS).

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su nekonsolidovani finansijski izvještaji Društva i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj naše revizije je da na osnovu provedene revizije izrazimo mišljenje da li su finansijski izvještaji pripremljeni u svakom značajnom pogledu u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja. Revizija uključuje i procjenu da li Uprava i rukovodioci primjenjuju zakone i ostale važeće propise i akte, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i datih ovlaštenja, ocjenu finansijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola uspostavljenih u svrhu zaštite imovine, kao i sposobnost da otkrivaju i sprječavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. Sistemom uzorka ispitali smo procese koji se odnose na obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti, zakonsku i usklađenost sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, planiranje poslovnih aktivnosti i sa njima povezane račune vezane za sredstva, obaveze i kapital, prihode i rashode, uključujući značajnije troškove poslovanja. Obzirom da je revizija obavljena na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške nisu otkrivene.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad za područja koja smo smatrali bitnim, a vezana su za finansijsko izvještavanje.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom nekonsolidovanih finansijskih izvještaja za 2010. godinu, konstatovali smo određene propuste i nepravilnosti. U cilju otklanjanja istih, dali smo slijedeće preporuke:

Uprava treba uložiti dodatni napor da se uspostavi nadzor nad potpunim funkcioniranjem uspostavljenog sistema internih kontrola.

Investicione odluke donositi u skladu sa realnim mogućnostima. Poduzeti sve aktivnosti da se planom postavljene zadaci ostvare, te trošenje sredstava uskladiti sa planiranim.

Analizirati nezavršene investicije, te u skladu sa MRS 16 tačka U12 započeti amortiziranje stavki nekretnina, postrojenja i opreme u trenutku kada su one raspoložive za upotrebu i nastaviti ih kontinuirano amortizirati sve do njihovog isknjiženja, čak i tokom razdoblja u kojem se stavka ne koristi.

Na datum bilansa, vršiti procjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, shodno zahtjevu MRS 36 Umanjenje sredstava.

Intenzivirati aktivnosti vezane za obezbjeđenje dokaza o vlasništvu i uknjižbi nekretnina kod nadležnih sudova.

Potrebno je da Društvo nabavku sirovina i materijala uskladi sa stvarnim potrebama, utvrdi politike postupanja sa zalihama, te da izvrši analizu postojećih zaliha sa aspekta njihove nadoknade vrijednosti i realnog iskazivanja u finansijskim izvještajima u skladu sa MRS 2 Zalihe.

Poduzeti aktivnosti da se uskladi izvještaj o ročnoj strukturi potraživanja i liste stanja iz SOEE aplikacije, te uskladi starosna struktura Aplikacije SOEE i Glavne knjige (odnosno analitička i sintetička evidencija Društva).

U skladu sa članom 21. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine, poslovne promjene evidentirati na analitičkim računima koji po svom sadržaju i bilansnoj pripadnosti odgovaraju računima iz propisanog kontnog okvira.

Intenzivirati aktivnosti oko pokretanja postupka upisa promjena nastalih u vlasničkom kapitalu pred nadležnim sudovima, kako bi osnovni kapital Društva iskazan u poslovnim knjigama bio jednak upisanom osnovnom kapitalu u sudskom registru.

Potrebno je da stanje obaveza (kao i svih ostalih bilančnih pozicija) na početku godine (01.01.2010. godine) bude jednako konačnom stanju prethodne godine (stanju na dan 31.12.2009. godine) u skladu sa tačkom 33. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.

Svi organizacioni dijelovi Društva trebaju na isti način evidentirati kamatu obračunatu u momentu povlačenja sredstava u skladu sa MRS 23.

Odložene prihode iz donacija usaglasiti sa iskazanom neto vrijednošću donirane imovine.

Uprava treba preispitati politiku rezervisanja i rezervisanja vrši dosljednom primjenom MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, kako bi iskazani troškovi, obaveze i finansijski rezultat na datum bilansa bili realno iskazani.

Realizaciju ostalih troškova i rashoda provoditi u skladu s planom predviđenih sredstava za te namjene i internim aktima.

Isplatu stimulacija vršiti u skladu sa usvojenim aktima kojima je ista regulisana.

Da bi Društvo izbjeglo korekcije prihoda po osnovu cut offa, te česte korekcije finansijskog rezultata a iskazalo realnu osnovicu za obračun doprinosa, očitavanje i fakturisanje električne energije vršiti na kraju obračunskog perioda.

Putem dorade funkcionalnosti aplikacije SOEE osigurati adekvatnu podršku bitnim poslovnim događajima iz procesa obračuna i naplate potrošnje električne energije na način da se onemogućuje greške u korištenju aplikacije.

Osigurati dovoljan broj educiranog IT osoblja za adekvatnu podršku, održavanje i razvoj sistema SAP.

Izvršiti rangiranje važnosti sistema u skladu sa poslovnom strategijom i odrediti prioritete implementacije. Realno planirati rokove implementacije projekata. Koristiti metodologiju uspješne implementacije projekata.

Izraditi IT radne procedure u dijelu monitoringa sistema i kontrolnog softvera, proceduru strategije izrade rezervnih kopija sistema, proceduru redosljedna paljenja (start- upa) i gašenja sistema.

Izraditi usklađivanje normativnih akata sa politikom sigurnosti.

Izvršiti sveobuhvatnu analizu stanja IKT i izraditi strategijski plan razvoja za ključne aplikacije u Društvu.

Izraditi plan kontinuiteta operacija i disaster recovery plan za ključne aplikacije SAP, SOEE.

Značajnije vrednovati rad i preporuke Odjela za internu reviziju.

4. NALAZ I PREPORUKE

4.1 Osvrt na prethodnu reviziju i ostale kontrole nadležnih organa

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH po šesti put obavlja reviziju finansijskih izvještaja predmetnog klijenta. U prethodnoj reviziji finansijskih izvještaja provedenoj za 2009. godinu, dato je uslovno mišljenje.

Predmetnom revizijom utvrdili smo da preporuke date u prethodnoj reviziji nisu u potpunosti implementirane. Implementirana je preporuka da se prilikom sastavljanja i prezentacije finansijskih izvještaja obaveze i potraživanja po osnovu internih odnosa eliminišu i ne priznaju u finansijskim izvještajima, te preporuka koja je dana na provjeravanje kvalifikacije dobavljača iz člana 22 Zakona o javnim nabavkama BiH. Dali smo preporuku a: nisu vršena rezerviranja u skladu sa MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva; investicione odluke nisu donesene u skladu sa realnim mogućnostima; nisu obezbjeđeni dokazi o vlasništvu i uknjižbi nekretnina kod nadležnih sudova, isplate stimulacija nisu vršene u skladu sa usvojenim aktima kojima su regulisani; realizacija određenih troškova i rashoda nije vršena u skladu sa planom predviđenim sredstvima za te namjene.

Reviziju nekonsolidovanih (i konsolidovanih) finansijskih izvještaja za 2010. godinu obavila je revizorska kuća „KPMG B-H“ d.o.o. Sarajevo. U 2010. godini izvršena je kontrola obračuna i uplate direktnih poreza i poreza na dobit u prethodnih pet godina od strane ovlaštenih lica Porezne uprave FBiH i utvrđena je dodatna porezna obaveza.

4.2 Sistem internih kontrola

Revizijski tim je izvršio procjenu funkcionisanja sistema internih kontrola na temelju provedene revizije određenih procesa poslovanja i konstatira: Društvo je u značajnom dijelu uredilo kontrolne aktivnosti, koje predstavljaju politike i procedure rada i postupanja svih zaposlenika. Usvojene su politike i procedure sistema kvaliteta (SQ procedure), doneseni značajni interni akti i uputstva skoro za sve procese rada. Međutim i pored navedenog uočeni su sljedeći propusti:

Društvo ima mogućnost iskazivanja starosne strukture potraživanja, međutim još nisu u potpunosti usklađene sintetičke i analitičke evidencije: Aplikacija SOEE (Aplikacija koja obuhvata potraživanja od kupaca po osnovu isporučene električne energije na naponskom nivou 35 kV 10 (20) kV i 0,4 kV) i Glavna knjiga, kao i neusklađenost između izvještaja unutar SOEE Aplikacije (Starosna struktura i Lista stanja).

Popisne komisije u **Elaboratu o izvršenom popisu sredstava i obveza sa stanjem na dan 31.12.2010. godine i dalje konstatuju nedostatke** koji se ponavljaju iz godine u godinu, a koji se odnose na: “nepoštivanje definisanih procedura i uputstava kod zaduživanja, razduživanja i prenosa zaduženja sa jednog korisnika na drugog (stalna sredstva, sitan inventar i materijal), što je otežavalo posao fizičkog popisa. Prilikom prenosa imovine sa jednog na drugo radno mjesto ili lokaciju nije vršila primopredaju na propisanim obrascima, na osnovu kojih bi se promjene evidentirale i u knjigovodstvu. Znatno broj stalnih sredstava nema inventurne oznake-pločice. U nekim dijelovima Društva, prije kolaudacije investicije i prije ekonomsko knjigovodstvenog aktiviranja investicije, nije vršen interni tehnički prijem, ili ako se i vršio to se obavljalo bez stvarnog izlaska na teren, kako bi se moglo izvršiti upoređivanje stanja po dokumentaciji sa stanjem na terenu. Značajan broj dokumenata zadržava se u pratećim službama dijelova Društva, od tehničke do komercijalnih i finansijskih službi, umjesto da se odmah predaju na knjiženje“ Određene investicije su završene, stavljene u funkciju, a da nije izvršena njihova kolaudacija (nije vršen ni obračun amortizacije).

Dinamika ulaganja i angažovanja sredstava nije usklađena sa dinamikom iz odluka i planom investicija, što je za posljedicu imalo da su još uvijek određeni projekti nerealizovani. U prethodnom periodu planirana su ulaganja u objekte, a da prethodno nisu izvršene sve pripremne aktivnosti i dobivene potrebne dozvole i saglasnosti od nadležnih organa i institucija, što predstavlja rizik za već uložena sredstava.

U izvještaju “Revizija finansijskih izvještaja po završnom računu JP Elektroprivreda BiH d.d Sarajevo za 2010. godinu“ koji je sačinjen u Odjelu interne revizije Društva, ukazano je na nepoštivanje računovodstvenih politika i nejedinstven pristup dijelova Društva u evidentiranju kamata po kreditima.

Obračunate kamate na kredite različito se evidentiraju. U nekim dijelovima Društva se kapitaliziraju, pripisuju sredstvima, shodno usvojenim računovodstvenim politikama, a u drugim dijelovima knjiže se na rashode.

Revizijom je utvrđeno **da se dosljedno ne primjenjuju opšti uslovi za isporuku električne energije utvrđeni internim aktom Društva**, vezano za izdavanje elektroenergetskih suglasnosti. Testiranjem procedura za izdavanje elektroenergetskih suglasnosti za priključenje na elektroenergetsku mrežu kod **ED Bihać, Zenica i Tuzla** utvrđeno je da se elektroenergetske suglasnosti izdaju i ako nisu ispoštovane propisane procedure. Suglasnosti se izdaju na osnovu zahtjeva koji nemaju priloženu propisanu dokumentaciju. **U većini testiranih zahtjeva nedostatak se odnosi na građevinsku dozvolu** (jedan od propisanih elemenata **internim aktom Društva**).

Odloženi prihod iz donacija ne odgovaraju neto vrijednosti donirane opreme. Dosljednom primjenom MRS 20 Državne donacije, obaveza Društva je da vrši sučeljavanje amortizacije i odgođenih prihoda za donirana sredstva u korisnom vijeku upotrebe.

Odluke o isplati sredstava za stimulaciju zaposlenim, naknade za poticajne otpremnine zaposlenim, troškovi intelektualnih i drugih usluga po osnovu ugovora o djelu se donose, bez planom predviđenih sredstava na tim pozicijama. Ne vodi se adekvatan nadzor nad ostvarenjem plana poslovanja i racionalnim trošenjem sredstava, obzirom da je ostvaren gubitak u poslovanju.

Prilikom ocjene sistema internih kontrola izvršili smo uvid u izvještaje Odjela za internu reviziju (u daljem tekstu Odjel IR) i konstatiramo. Odjel IR sačinio je Plan, te Rebalans plana rada za 2010. godinu. Osnov za izradu Rebalansa Plana za 2010. godinu je realizacija godišnjeg plana kao i Strateškog plana rada interne revizije za period 2010-2012. godina, sačinjen na osnovu strategije rizika, pregleda procesa i organizacionih dijelova u Koncernu EP BiH (Društva). Aktivnosti Odjela IR u 2010. godini bile su najvećim djelo usmjerene na poslovne procese dijelova Koncerna, koji predstavljaju najveće rizike, zahtijevaju više pažnje nego područja nižeg rizika. Ovim principom se Odjel IR rukovodio u izradi Plana i Rebalansa, a na osnovu raspoloživog broja uposlenih.

Zbog naprijed navedenog osnovni zadaci Odjela interne revizije u 2010. godini su bili: Praćenje i procjena kvaliteta sistema interne kontrole Koncerna EP BiH i davanje odgovarajućih prijedloga po svim poslovnim aktivnostima Koncerna EP BiH; Pomoć Nadzornim odborima i Upravama Koncerna EP BiH u kreiranju poslovnih politika Koncerna EP BiH; Praćenje usklađenosti poslovanja Koncerna EP BiH sa zakonom, drugim propisima i općim aktima; Praćenje i ocjena efikasnosti poslovnih operacija Koncerna EP BiH; Praćenje i ocjena tačnosti i adekvatnosti sistema informisanja Koncerna EP BiH i drugi poslovi vezani za Koncern. Međutim, uloga Odjela IR i u samom Društvu je znatna i treba uvažiti sve nalaze i preporuke Odjela IR.

U Društvu je u 2010. godini, došlo je do uvođenja novog informacionog sistema SAP-a. Primjena novog sistema provodi se od 01.10.2010. godine, kada nije završen obračunski period. Novi informacioni sistem uveden je u Direkciju Društva i ED Sarajevo, a u ostalim dijelovima Društva primjenjivan je ranije uvedeni informacioni sistem (Oracle). Krajnje stanje 30.09.2010. godine evidentirano je kao početno stanje 01.10.2010. godine. Za određene pozicije prenesen je promet, a za određene stanje, što je otežavalo rad u obavljanju revizije, obzirom da su se podaci crpili iz dva različita bruto bilansa. Navedeno upućuje na visok inherentni rizik kako u procesima poslovanja, tako i u obavljanju ukupne revizije.

Preporuke:

Uprava treba uložiti dodatni napor da se uspostavi nadzor nad potpunim funkcioniranjem uspostavljenog sistema internih kontrola.

Značajnije vrednovati rad i preporuke Odjela za internu reviziju.

4.3 Planiranje i izvještavanje

Plan poslovanja za 2010.-2012. godinu, Skupština je usvojila u martu 2010. godine, na prijedlog Nadzornog odbora. Osnov za izradu trogodišnjeg plana poslovanja su Pravilnik o planiranju i praćenju realizacije planskih dokumenata i Smjernice za izradu trogodišnjeg plana. Društvo svake godine donosi novi trogodišnji plan poslovanja. Plan poslovanja za 2010 godinu je donesen u okviru tri trogodišnja plana i to: trogodišnjeg plana poslovanja za period 2008-2010. godina; 2009-2011. godina i 2010-2012. godinu.

Godišnji plan poslovanja za 2010. godinu, nije donesen posebno, niti posebno usvojen, nego kao dio trogodišnjeg plana poslovanja. Praćenje planiranih pokazatelja za revidiranu godinu vršeno je u okviru trogodišnjeg plana poslovanja za 2010-2012. godinu u dijelu koji se odnosi na 2010. godinu.

Osnovna polazišta za izradu posljednjeg trogodišnjeg plana poslovanja između ostalog su: Elektroenergetski bilans za planski period, tarifni stavovi i cijene električne energije, dugoročni plan razvoja proizvodnih elektroenergetskih objekata, ostvareni pokazatelji u 2009. godini, odluke i zaključci Vlade o izgradnji novih proizvodnih objekata, regulatorni kontni plan, koji je u primjeni od 01.01.2009. godine, te Pravilnici i drugi akti DERK-a, FERK-a, NOS-a i ostalo.

Trogodišnjim planom poslovanja obuhvaćeni su prihodi, rashodi, kapitalna ulaganja sa izvorima finansiranja, raspodjela planirane dobiti i plan ljudskih resursa.

Osnovne ekonomske kategorije planirane su i ostvarene u slijedećim iznosima:

		Ne revidirano u 2009. godini	Plan za 2010. godinu	Ostvareno u 2010. godini
1	2	6	5	6
I	Ukupan prihod	949.251.073	887.939.000	885.087.535
II	Ukupni rashodi	882.220.110	885.936.000	899.529.934
III	Finansijski rezultat (I-II)	67.030.963	2.003.000	(14.442.399)

Ostvareni ukupni prihodi u 2010. godini su manji za 2.851.465 KM, a ostvareni rashodi su veći za 13.593.934 KM ili za 1,5% u odnosu na planirane. U 2010. godini ostvaren je gubitak u iznosu od 14.442.399 KM, a planom je predviđena dobit od 2.003.000 KM.

Prema realizaciji elektroenergetskog bilansa ostvarena je ukupna proizvodnja električne energije u količini od 7.181 GWh, što je za 208 GWh ili 3% veće od planirane proizvodnje. Ukupna potrošnja planirana je u količini od 4.866,7 GWh, a ostvarena je 4.728,5 GWh. Prodaja i razmjena električne energije ostvarena je u količini od 2.887,9 GWh što je veće od planiranog za 665,7 GWh.

Prema Izvještaju o poslovanju za 2010. godinu, gubitak je ostvaren iz sljedećih razloga:

- prosječna prodajna cijena električne energije na tržištu bila je niža za 29%, (ne tarifna prodaja) u odnosu na prosječne prodajne cijene iz 2009. godine,
- kretanje kursa stranih valuta imalo negativan efekat,
- povećanje cijene topline uglja krajem 2009. godine za 7%,
- uvećanje troškova zaposlenih (rezultat primjene Kolektivnog ugovora kojim je uvećana satnica zaposlenih za 30 %) i
- povećanja vodoprivrednih naknada.

Pored navedenog, revizijom je utvrđeno da je ostvarenje negativnog finansijskog rezultata i neracionalno trošenje sredstava. Ostvareni rashodi veći su za 13.593.934 KM u odnosu na planirane, a u odnosu na prethodnu godinu veći su za 17.309.824 KM. Navodimo primjer: za stimulativni dio plaće zaposlenika isplaćeno je 1.750.000 KM, što je suprotno Pravilniku o radu, kojim je predviđeno da se stimulativni dio plaće utvrđuje Planom poslovanja na osnovu rezultata poslovanja Društva. Rezultati poslovanja Društva su negativni.

Planom predviđena ulaganja u 2010. godini nisu ostvarena i to:

Ulaganja	Plan 2010	Ostvareno 2010	Razlika	%- Ostavrenja
Ulaganje u djelatnost proizvodnje	173.858.000	77.040.000	96.818.000	44,31
Djelatnost distribucije	102.690.000	86.760.000	15.930.000	84,49
Djelatnost snabdijevanja i trgovina	1.285.000	0	1.285.000	0,00
Kapitalna ulaganja	63.609.000	0	63.609.000	0,00
Ulaganja u ostale zajedničke projekte	65.496.000	9.000.000	56.496.000	13,74
Ukupno:	406.938.000	172.800.000	234.138.000	42,46

Planom su predviđena ulaganja u iznosu od 406.938.000 KM i odnose na ulaganja po djelatnostima (proizvodnja, distribucija, snabdijevanje i trgovina), kapitalne investicije, sistem IKT i razvojne i istraživačke i ostale zajedničke projekte.

Finasiranje ulaganja planirano je iz vlastitih sredstava, kreditnih sredstava i sredstava donacije. Planom nisu predviđene garancije obezbjeđenja kredita u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima.

Ukupna vrijednost ostvarenih ulaganja u 2010. godini iznose 172.800.000 KM, što je manje u odnosu na planirano za 234.138.000 KM ili za 58%.

Izveštajem o poslovanju nisu dati uporedni pokazatelji ostvarenih investicija u odnosu na plan niti bilo kakva obrazloženja njihovog nerealizovanja.

Izveštaj o poslovanju, Društvo sačinjava polugodišnje i godišnje, dok se izveštaj o ostvarenoj proizvodnji i potrošnji električne energije, fakturiranju i naplati potraživanja sačinjavaju mjesečno.

Izveštavanje Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji BiH (FERK) po osnovu licence za obavljanje elektroprivredne djelatnosti (proizvodnja električne energije) se vrši mjesečno, tromjesečno, šestomjesečno i godišnje. Mjesečni izvještaji se dostavljaju na zahtjev FERK-a, a ostali izvještaji proizilaze iz dozvole za rad.

Izveštavanje resornog ministarstva se vrši godišnje i po zahtjevu ministarstva, a izvještavanje prema DERK-u, FERK-u i NOS-u se vrše mjesečno, tromjesečno i godišnje.

Izveštaj o poslovanju za 2010. godinu usvojen je od Nadzornog odbora i skupštine društva u junu 2010. godine.

Preporuka:

Investicione odluke donositi u skladu sa realnim mogućnostima. Poduzeti sve aktivnosti da se planom postavljene zadaci ostvare, te trošenje sredstava uskladiti sa planiranim.

4.4 Stalna sredstva

Stalna sredstva iskazana su u bruto iznosi od 7.343.530.656 KM. Ispravka vrijednosti je 4.550.479.429 KM ili 62%, te sadašnja vrijednost stalnih sredstava iskazana je u iznosu od 2.793.051.227 KM.

	31.12.2010.	31.12.2009.
STALNA SREDSTVA	2.793.051.227	2.822.514.237
Stalna nematerijalna sredstva	2.366.022	1.943.062
Nekretnine, postrojenja i oprema	2.661.158.225	2.637.807.159
Ostala stalna materijalna sredstva	957.628	957.628
Dugoročna finansijska ulaganja i zajmovi	123.224.506	174.656.467
Dugoročna potraživanja	5.091.880	6.558.388
Dugoročna razgraničenja	252.965	591.533

Stalna nematerijalna sredstva čine licence i računarski programi. Ova imovina početno se vrednuju po trošku nabavke. Nakon početnog priznavanja vrednuju se po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirani gubitak od umanjenja. Amortizacija nematerijalnih sredstava vrši se primjenom linearne metode otpisa tokom procijenjenog korisnog vijeka trajanja sredstva.

U odnosu na 2010. godinu imovina je uvećana za 1.527.541 KM i isto se na slijedeće:

- ED Tuzla: 15.842 KM (programski paket za analizu tokova snaga i kvarova u elektroenergetskim mrežama-Power CAD) i 14.855 KM (projektovanje sistema obračun i naplata);
- ED Zenica: 15.217 KM instalacija GIS softvera za distribuciju;
- ED Bihac: 32.365 KM, nabavku računarskih programa (Win. Dis, Power Cad);
- ED Sarajevo: 10.668 KM, nabavku softvera za pretplatnička brojila;
- Direkcija: 1.398.879 KM (14.864 KM nabavka softverskih licenci programa PowerCAD i WiinDIS, 100.007 KM True-upa za Pro Dsktp licence, 173.103 KM licence i softversko osiguranje za Corel, Adobe i Symantec proizvode, 440.459 KM Oracle software i aktivacioni

ključevi za licence, 35.238 KM aplikacija za upotrebu ručnih računara u funkciji očitavanja SOEE Mobil itd;

- ED Mostar: 16.855 KM nabavka Softvera za analizu ee mreža i softvera DCM &DCS, 22.860 KM na nabavku skeniranih geodetskih podloga u digit.obliku.

Umanjenje (otuđenje, rashodovanje, otpis, isknjiženje) nematerijalne imovine u 2010. godini izvršeno je u iznosu od 1.325 KM sadašnje vrijednosti (3.182.470 KM nabavna vrijednost, 3.181.145 KM ispravka vrijednosti), na osnovu Odluke o usvajanju Elaborata o izvršenom popisu sredstava, potraživanja i obaveza JP Elektroprivreda BiH d. d Sarajevo, na dan 31.12.2010. godine (u daljem tekstu Elaborata o popisu). Izvršen je rashod nematerijalnih sredstava (patenti, licence, zaštitni znakovi), nabavne vrijednosti 908.111 KM, ispravke vrijednosti 906.786 KM. Isknjižena je vrijednost računarskih programa nabavne vrijednosti 2.274.358 KM, u cijelosti ispravljena (amortizovana). Amortizacija nematerijalne imovine u 2010. godini izvršena je u iznosu od 1.103.256 KM.

Nekretnine, postrojenja i oprema knjigovodstvene vrijednosti 2.661.158.225 KM, čine 95% stalnih sredstava. Promjene na nekretninama, postrojenjima i opremi u periodu od 01.01.2010. do 31.12.2010. godine iskazane su u sljedećoj tabeli:

Opis	Zemljišta	Građevin. objekti	Postrojenja i oprema	Nekr.p.i opr. u pripremi	Avansi za materij.sred.	Ukupno	
1	2	3	4	5	7	8	9
1 Nabavna vrijednost							
Stanje na dan 31.12.2009.	76.225.632	3.828.237.372	3.029.592.030	126.975.017	5.873.930	7.066.903.981	
- direk.pov.u 2010. godini	208		610.959	172.737.244	10.875.388.	184.223.799	
- prij.sa prip.(inv.u toku)	671.466	62.845.828	79.568.850	(144.549.679)		(1.463.535)	
- otud., rash., otpis, isknj.	(20.180)	(12.572.719)	(18.910.773)	(260.081)	(9.395.086)	(41.158.839)	
- ostalo	91.041	52.504	57.972	(623.293)		(421.776)	
Stanje na dan 31.12.2010.	76.968.167	3.878.562.985	3.090.919.038	154.279.208	7.354.232	7.208.083.630	
2 Akumulir.amortizacija							
Stanje na dan 31.12.2009.		2.274.774.337	2.154.307.162			4.429.081.499	
- amortizacija za 2010.		63.471.943	82.888.325			146.360.268	
- prijenos (sa) na			22.677			22.677	
- otud., rash., otpis, isknj.		(10.592.418)	(18.033.258)			(28.625.676)	
- ostalo		43.049	43.588			86.637	
Stanje na dan 31.12.2010.		2.327.696.911	2.219.228.494			4.546.925.406	
3 Neto knjigov.vrijednost							
Stanje na dan 31.12.2009.	76.225.632	1.554.757.789	873.974.791	126.975.017	5.873.930	2.637.807.159	
Stanje na dan 31.12.2010.	76.968.167	1.550.866.074	871.690.544	154.279.208	7.354.232	2.661.158.225	

Nekretnine, postrojenja i oprema u najvećem dijelu predstavljaju građevinski objekti i oprema za obavljanje djelatnosti proizvodnje, distribucije i ostalih poslova u okviru registrovanih djelatnosti. Imovina koju je Društvo imalo u posjedu do datuma procjene (2004. godine) iskazana je po revalorizovanom iznosu, koji predstavlja njihovu fer vrijednost umanjenu za ukupnu naknadnu akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja. Nekretnine, postrojenja i oprema nabavljeni nakon procjene vrednovani su i iskazani po trošku nabave, odnosno, po nabavnoj vrijednosti. Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme vrši se primjenom linearne metode otpisa.

Prema naprijed iznesenim tabelarnim podacima na nekretninama, postrojenjima i opremi su se desile sljedeće promjene:

Zemljišta iskazana u vrijednosti od 76.968.167 KM odnose se na građevinska, poljoprivredna, šumska i zemljišta za ostale namjene. Povećanja i smanjenja u 2010.godini izvršena su na osnovu Odluke o usvajanju elaborata o izvršenom popisu sredstava, potraživanja i obaveza JP Elektroprivreda BiH d.d. sa njegovim dijelovima na dan 31.12.2010. godine, koju je usvojio Nadzorni odbor (odnosno utvrđenom neevidentiranom zemljištu ili pogrešno evidentiranom zemljištu). Još uvijek nije okončan postupak prikupljanja dokaza o vlasništvu na ukupno iskazanom zemljištu, iako su podneseni zahtjevi za dobivanje podataka od nadležnih katastarskih ureda i sudova.

Građevinski objekti iskazani su u iznosu od 1.550.866.074 KM (u okviru građevinskih objekata iskazana je vrijednost stambenih zgrada i stanova u iznosu od 1.243.508 KM). Povećanje na ovoj poziciji na nivou Društva, iskazano je u iznosu od 62.845.828 KM, a odnosi se na okončane radove na izgradnji novih, rekonstrukciji i sanaciji postojećih elektroenergetskih objekata i mreže. Smanjenje građevinskih objekata izvršeno je po Elaboratu o popisu (rashod građevinskih objekata i isknjiženje po kolaudaciji), te rashod i smanjenje tokom godine.

Znatan broj objekata nije upisan u zemljišne knjige kao vlasništvo Društva. U ovom smislu, bitno je napomenuti da se problematika imovinsko-pravnih odnosa rješava na način da je za manji broj predmetnih elektroenergetskih objekata potrebno steći pravo vlasništva, dok je za veći broj elektroenergetskih objekata neophodno obezbijediti trajno pravo služnosti.

U **distributivnim podružnicama** elektroenergetski objekti za koje se zahtijeva pribavljanje prava vlasništva su transformatorske stanice (slobodnostojeće-zidane, slobodnostojeće-limene kućice, slobodnostojeće- betonske kućice), a za stubne trafostanice se obezbjeđuje trajno pravo služnosti, a samo izuzetno pravo vlasništva.

Za ostale elektroenergetske objekte, u koje spadaju: stubne trafostanice STS, srednjenaponski podzemni kablovski vodovi- SNKB, srednjenaponski nadzemni vodovi SN DV, niskonaponski podzemni kablovski vodovi-NNKB, niskonaponski nadzemni vodovi (NN NM), distributivne podružnice pribavljaju trajno pravo služnosti.

Ukupan broj elektroenergetskih objekata, koji se odnose na imovinsko-pravnu problematiku, iznosi 26.137 od koji se 3.882 upisuju u zemljišne knjige (obezbjeđen upis u Zemljišnu knjigu za 781, a za 3101 objekata nije obezbeđen upis), dok se preostali broj elektroenergetskih objekata od 22.237 ne upisuje u zemljišne knjige (već obezbeđuje trajno pravo služnosti).

U **proizvodnim podružnicama** Društva imovinsko pravna situacija je slijedeća: ukupan broj elektroenergetskih objekata koji se upisuju u Zemljišnu knjigu je 18, a obezbeđen je upis za 15 elektroenergetskih objekata.

Postrojenja i oprema iskazani u iznosu od 871.690.544 KM, odnose se na opremu za obavljanje proizvodne djelatnosti, uredski namještaj i ostalu opremu. Vrijednost ove imovine u najvećem dijelu povećana je po osnovu aktiviranja opreme za proizvodnju električne energije, na osnovu zapisnika o kolaudaciji. Smanjenje na ovoj poziciji (prema unaprijed navedenoj tabeli) izvršeno je po osnovu rashodovanja zastarjele, neispravne i dotrajale opreme, o čemu je odluke donio Nadzorni odbor. Na prijedlog popisne komisije izvršeno je rashodovanje i zastarjele, neispravne i dotrajale opreme knjigovodstvene vrijednosti od 877.515 KM, ukupne nabavne vrijednosti 18.910.773 KM.

Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi iskazani u iznosu od 154.279.208 KM. Ukupna ulaganja u materijalna sredstva u revidiranoj godini iznosila su 172.737.244 KM, od čega su aktivirana sredstva u iznosu od 144.549.679 KM i odnose se na realizaciju okončanih investicija od 48,23%.

U strukturi ulaganja: na proizvodnu djelatnost odnosi se 77.040.162 KM ili 44,6%; na distributivnu djelatnost 86.760.188 KM ili 50,2% i na ulaganja u ostale zajedničke projekte odnosi se 8.935.894 KM ili 5,2%.

Ulaganja u proizvodne djelatnosti iskazana su u iznosu od 77.040.162 KM, a odnose se na:

-u Hidroelektrani na Neretvi u iznosu od 8.012.734 KM (projektovanje, izgradnja, rekonstrukcija i sanacija građevinskih objekata HE u iznosu 1.496.045 KM, zamjena RP 220 kV HES u iznosu 1.928.855 KM, mjerac protoka vode preko preljeva i temeljnog ispusta HEG u iznosu 99.370 KM, rekonstrukcija rashladnog i drenažnog sistema u strojari HEJ 709.186 KM, rehabilitacija modernog monitoring sistema brana HEJ, HEG i HES, instalacija monitoring sistema 819.427 KM, hidraulička studija, mjerenje gubitaka mehaničke energije kod proticanja vode 439.730 KM itd.).

-u Termoelektrani Kakanj u iznosu od 39.748.758 KM (ulaganje u rashladne tornjeve bloka VII, građevinski dio 2.619.846 KM, elektrofilteri bloka V, 6.402.747 KM, rashladni tornjevi bloka VII oprema, 4.885.721 KM, pregrijači bloka VII u iznosu 3.285.185 KM, revitalizacija generatora bloka VII u iznosu 17.129.968 KM, ostatak se odnosi na sanaciju krovova i fasada, rekonstrukciju saobraćajnica, vodovodne i kanalizacione mreže, nabavka kolektora slapničkog protoka, vanjska rasvjeta itd.).

-u Termoelektrani Tuzla 29.267.670 KM (sanacija postrojenja BL-IV-200 MW/II u iznosu 15.439.905 KM, zamjena visokotlačnih grijača 5,6,7 na BL-IV u iznosu 2.951.546 KM, izgradnja deponije šljake i pepela

1.491.936 KM, Rekonstrukcija postrojenja za unutrašnji transport šljake 1.250.756 KM, sanacija postrojenja BL-IV, 1.054.486 KM itd.).

Ulaganja u distributivne djelatnosti izvršena su u iznosu od 86.760.188KM i odnose se na:

- ED Sarajevu 22.006.698 KM (ulaganje u građevinski dio elektroenergetskih objekata, izgradnja, rekonstrukcija, sanacija 21.197.913 KM, nabavka opreme 798.117 KM, nematerijalna ulaganja, softver za pretplatnička brojala u iznosu 10.668 KM);
- ED Mostar 5.334.462 KM (rekonstrukcija građevinskih objekata 2.686.486 KM, rekonstrukcija trafoa 163.862 KM, nabavka računara, kancelarijskog namještaja i vozila 495.190 KM, nematerijalna stalna sredstva 12.886 KM, ulaganje u priključke, rekonstrukcija mjernih mjesta 1.976.036 KM);
- ED Bihać 14.721.886 KM (materijal iz skladišta 7.792.607 KM, fakture i KO 5.816.501 KM, plate 462.036 KM, ostale naknade,prevoz i TO 75.045 KM, ostala ulaganja 575.694 KM);
- ED Tuzla 21.358.017 KM (najvećim dijelom se odnosi na knjiženja po kolaudacionim zapisnicima, izgradnja, rekonstrukcija, prijem bez naknade, a ostatak na nabavku alata 19.501 KM, 170.249 KM kupovina traktora, 24.806,74 KM kupovina kancelarijskog namještaja, 43.953 KM kupovina ispravljača i akumulatora. Baterija, 91.260 KM kupovina računara itd.);
- ED Zenica 23.335.700 KM (najvećim dijelom se odnosi na izgradnju i rekonstrukciju, rekonstrukcija 10(20) Kv DV-a Bulbulušići-Slivno općina Breza 389.343 KM, izgradnja KB 20 Kv dionica TS 4 Juli-IzlazVukanovići, DV za Dubovo Brdo 391.318 KM, izgradnja KB 10(20) KV Tešanj-Raduša 105.792,80 KM, izgradnja KB 10(20) KV BTS Pehare – TS Vodovod Crkvice 113.269,11 KM, izgradnja KB 10(20) KV KBTS Talami-KBTS Marjanovića put 83.296 KM, izgradnja KB 10(20) KV TS 110/35/10 KV VAREŠ – TS 05 160.414 KM, izgradnja KB 10(20) Kv TS 35/20(10) KV Nemila – AB stub u Topčić polju 202.171 KM).

Ulaganja u ostale zajedničke projekte izvršena su u iznosu od 8.935.894 KM (projektovanje, saglasnosti i dr. vezano za HE 2.890.053 KM, projektovanje, saglasnosti i dr. vezano za TE Kakanj i TE Tuzla 821.832 KM, ulaganje u vjetroelektrane 1.075.706 KM, implementacija i uvođenje SAP programa 1.066.297 KM, nabavka kancelarijskog namještaja 35.000 KM, ostalo se odnosi na sitne nabavke računarske opreme, telekomunikacione opreme, automobila, mjernih stanica isl.).

Ukupna ulaganja u materijalna sredstva u revidiranoj godini iznosila su 172.737.244 KM, od čega je okončanih investicija 48,23%.

U izvještajima Odjela za internu reviziju o izvršenoj Reviziji izvještaja popisnih komisija o popisu sredstava i obaveza na dan 31.12.2010.godine:TE Tuzla i Podružnici ED Bihać konstatirano je niz propusta, a mi navodimo određene, vezane za popis investicija u toku: U TE Tuzla stanje investicionih ulaganja na dan 31.12.2010. godine iskazano je u iznosu od 42.466.736 KM. Uvidom u analitičke evidencije uočeno je da su određena sredstva stavljena u funkciju, a još se vode na investicijama u toku ukupne vrijednosti 7.286.017 KM. Uvidom u Rekapitulaciju nezavršenih investicija u Podružnici „Elektro distribucija “ Bihać uočeno je da je završeno investicija u vrijednosti 8.785.595 KM i stavljeno u funkciju, a da nije izvršena njihova kolaudacija.

Iz navedenih izvještaja, samo u dva organizaciona dijela Društva završene su investicije u vrijednosti od 16.071.612 KM, i stavljene u funkciju, a da nije izvršena njihova kolaudacija, niti je započet obračun amortizacije.

Na osnovu uvida u dokumentaciju konstatiramo: Na investicijama u toku kao novi poslovni objekat vodi se Poslovna upravna zgrada u Konjicu, nabavne vrijednosti 1.350.719 KM. Zgrada je nabavljena još 2006. godine i prema izjavama odgovornih nije stavljena u funkciju i ne koristi se. U Poslovnu zgradu u Konjicu nisu vršena nikakva dodatna ulaganja od momenta nabavke.

Navedeno govori da se investicije realiziraju sporo i neefikasno i da se ne provode donesene procedure vezane za procese investiranja, kolaudacije i knjigovodstvenog evidentiranja završenih investicija. Na temelju navedenog ne možemo potvrditi da je pravilno obračunata amortizacija stalnih sredstava, što je u konačnici moglo imati uticaja na ukupno iskazane troškove poslovanja.

Na datum bilansa, nije vršena procjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, shodno zahtjevu MRS 36 Umanjenje imovine, a u vezi sa MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema.

Obračun amortizacije za 2010. godinu izvršen je na osnovu Odluke Nadzornog odbora o konačnom obračunu amortizacije, po minimalnim stopama iz Nomenklature amortizacionih grupa Javnog preduzeća i revalorizacije stalnih sredstava za period I-XII 2010. godine, od 10.02.2011. godine i isti je konzistentan u odnosu na prethodnu godinu. Obračun amortizacije za procijenjena sredstva izvršen je po stopama utvrđenim na osnovu procijenjenog vijeka trajanja sredstva od strane neovisnog procjenitelja, a za novonabavljena sredstva po stopama iz usvojene Nomenklature.

Prema istoj odluci, obračun revalorizacije nabavne i otpisane vrijednosti stalnih sredstava za period I-XII 2010. godine neće se vršiti.

Procijenjeni vijek trajanja i stope amortizacije za karakteristična sredstva su:

Naziv sredstva	Vijek trajanja (u god.)	Stopa amortizacije (%)
Brane – betonske	67	1,50
Zgrade	od 25 do 80	od 1,25 do 4,00
Postrojenja i oprema	od 5 do 40	od 2,50 do 20,00
Nadzemni vodovi	od 12 do 33	od 3,00 do 8,33
Ostala oprema	od 3 do 5	od 20,00 do 33,33

Prema prezentiranim podacima od strane odgovornih lica, Društvo nema upisanih hipoteka na nekretninama, niti datih založnih prava na pokretnu imovinu.

Ostala stalna materijalna sredstva iskazana u iznosu od 957.628 KM odnose se na djela likovne i vajarske umjetnosti i sl.

Dugoročna finansijska ulaganja i zajmovi iskazana u iznosu od 123.224.506 KM a čine ih:

udjeli u pridruženim pravnim osobama 2.062.598 KM (ETI Sarajevo), udjeli u zavisnim društvima preko 50% u iznosu od 92.875.448 KM (EL BiH Makarska 1.291.303KM; Iskraemeco Sarajevo 3.285.535 KM; Eldis Tehnika d.o.o Sarajevo 1.429.009 KM te udjeli u rudnicima mrkog uglja u ukupnom iznosu 86.869.601 KM); krediti povezanim pravnim osobama u iznosu od 12.640.568 KM; dati krediti i zajmovi u iznosu od 5.660.136 KM; dati depoziti u iznosu od 9.779.150 KM, zadržane i plaćene garancije u iznosu od 194.034 KM, te ulaganja u dužničko vrijednosne papire- registar vrijednosnih papira u iznosu od 12.571 KM.

Dugoročna potraživanja iskazana u iznosu od 5.091.880 KM odnose se na: potraživanja od dijelova Društva za stambene kredite u iznosu od 5.033.366 KM, te kamate na pozajmice u iznosu od 58.513 KM.

Dugoročna razgraničenja iskazana su u iznosu od 252.966 KM predstavljaju razgraničene kamate na dugoročna reprogramirana potraživanja.

Preporuke:

Analizirati nezavršene investicije, te u skladu sa MRS 16 tačka U12 započeti amortiziranje stavki nekretnina, postrojenja i opreme u trenutku kada su one raspoložive za upotrebu i nastaviti ih kontinuirano amortizirati sve do njihovog isknjiženja, čak i tokom razdoblja u kojem se stavka ne koristi.

Na datum bilansa, vršiti procjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, shodno zahtjevu MRS 36 Umanjenje sredstava.

Intenzivirati aktivnosti vezane za obezbjeđenje dokaza o vlasništvu i uknjižbi nekretnina kod nadležnih sudova.

4.5 Tekuća sredstva

4.5.1 Zalihe

Zalihe se iskazuju po trošku nabavke ili neto prodajnoj vrijednosti, zavisno o tome što je niže. Trošak nabave uključuje sve troškove koji su potrebni za dovođenje zaliha u stanje spremno za upotrebu. Trošak se utvrđuje primjenom metode prosječne cijene.

Zalihe	2010	2009
Sirovine i material	95.159.085	103.063.581
Rezervni dijelovi	15.196.497	14.385.456
Sitan inventar	9.685.797	8.894.291
Avansi na zalihi	247.216	0
Trgovačka roba (Ispravka vrijednosti)	5.390 (11.420.789)	18.462 (10.784.699)
Ukupno:	108.873.197	115.577.091

Sirovine i materijala na zalihama koje nisu imale kretanje:

Period	1-3 mjeseca	4-6 mjeseci	7-9 mjeseci	10-12 mjeseci	preko godinu	Ukupno
I-XII 2009.godine	6.711.573	18.231.024	12.208.643	19.131.900	30.600.448	86.883.589
I-XII 2010.godine	3.468.098	7.863.918	12.938.832	12.372.099	45.079.699	81.722.648

U okviru iskazanih sirovina i materijala na dan 31.12. 2010. godine zalihe starije od godinu dana iznose 45.079. 699 KM (u iskazane zalihe nisu uključene zalihe uglja). Na dan 31.12. 2009. godine zalihe sirovina i materijala starije od godinu dana iznosile su 30.600.448 KM (u iskazane zalihe nisu uključene zalihe uglja). Zalihe starije od godinu dana u odnosu na prethodnu godinu uvećane su za 14.479.251 KM.

Na datum bilasa, Društvo nije vršilo vrednovanje, odnosno usklađivanje vrijednosti zaliha u skladu sa MRS 2- Zalihe, vrednovanje po trošku nabavke ili neto prodajnoj vrijednosti, zavisno o tome što je niže, te ne možemo odrediti koji bi bili finansijski učinci na finansijski rezultat da je vršeno njihovo vrednovanje.

Navedeno upućuje da Društvo postupke nabavki sirovina i materijala nije uskladilo sa stvarnim potrebama, te da iskazane zalihe mogu biti zastarjele a njihova vrijednost precijenjena u finansijskim izvještajima.

Preporuka:

Potrebno je da Društvo nabavku sirovina i materijala uskladi sa stvarnim potrebama, utvrdi politike postupanja sa zalihama, te da izvrši analizu postojećih zaliha sa aspekta njihove nadoknadne vrijednosti i realnog iskazivanja u finansijskim izvještajima u skladu sa MRS 2 Zalihe.

4.5.2 Novčana sredstva

Gotovina u blagajni i novac na računu vode se po fer vrijednosti u domaćoj valuti.

Novac i novčani ekvivalenti	31.12.2010.	31.12.2009.
Žiro račun- domaća valuta	8.421.882	36.107.961
Žiro račun - strana valuta	48.549.408	81.505.475
Blagajna	270.485	183.928
Ostala novčana sredstva	101.858	539.487
Ukupno:	57.343.633	118.336.851

Osim novčanih sredstava iskazanih na poziciji novca i novčanih ekvivalenata, Društvo raspolaže sa 225.898.365 KM kratkoročnih novčanih depozita, deponiranih u bankama po fiksnoj kamatnoj stopi na godišnjem nivou od 4,10 do 5,81 % i dugoročnim novčanim depozitom u iznosu od 9.779.150 KM oročenim na 13 mjeseci po kamatnoj stopi od 5,50% na godišnjem nivou.

Direkcija Društva raspolaže sa trinaest transakcijskih računa za unutarnji i inozemni platni promet, otvorena u sljedećim bankama: UniCredit banka, Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., Raiffeisen Bank d.d BiH.

Union Banka; Post Banka; Intesa Sanpaulo Banka; Vakufska Banka; Privredna Banka Sarajevo; Moja Banka; BBI; Turkish Zirat Banka; Bor Banka i NLB Tuzlanska banka.

Podružnice Društva imaju otvorene transakcijske račune, odnosno podračune na koje Direkcija Društva na temelju odobrenog Zahtjeva doznačava sredstva za tačno određene namjene. Prikupljena sredstva od naplate električne energije i usluga vrši se također putem prolaznih- prihodovnih računa otvorenih u podružnicama za te namjene, koji se svakodnevno pune i prazne na centralni račun. Naplata energije od velikih potrošača vrši se na glavni centralni račun, a i fakturisanje tim kupcima vrši se u Direkciji Društva.

4.5.3 Potraživanja

U finansijskim izvještajima iskazana su slijedeća potraživanja:

	31.12.2010.	31.12.2009.
POTRAŽIVANJA	403.510.977	767.046.717
Potraživanja od prodaje	115.776.610	107.138.993
Druga kratkoročna potraživanja	46.901.857	437.244.088
Kratkoročni finansijski plasmani	234.809.897	220.267.808
Aktivna vremenska razgraničenja	6.022.613	2.395.828

Ukupna potraživanja iskazana na datum bilansa iznose 403.510.977 KM i u odnosu na prethodnu godinu manja su za 363.535.740 KM ili 47,4 %. Znatno smanjenje potraživanja rezultat je prestanka iskazivanja potraživanja iz internih odnosa na datum bilasa. Potraživanja iz internih odnosa u prethodnom periodu bila su iskazana u okviru drugih kratkoročnih potraživanja, a odnosila su se najvećim dijelom na potraživanja po osnovu zajedničkog prihoda koja bi se koncem godine zatvorila sa iskazanim obavezama između dijelova Društva i Direkcije. Prestankom iskazivanja ovih potraživanja, pozicija drugih kratkoročnih potraživanja u odnosu na prethodnu godinu smanjena je za 390.342.231 KM ili 89%.

Potraživanja od prodaje u odnosu na prethodnu godinu uvećana su za 8.637.617 KM ili 8%. Kratkoročni finansijski plasmani u odnosu na prethodnu godinu veći su za 6,6%, a aktivna vremenska razgraničenja uvećana su 2,5 puta.

Potraživanja od prodaje nastala po osnovu isporučene električne energije i izvršenih usluga, odnose se na kupce u zemlji i inostranstvu:

	31.12.2010.	31.12.2009.
Potraživanja od prodaje	115.776.610	107.138.993
- Kupci u zemlji	91.583.943	96.919.676
- Kupci u inostranstvu	15.213.130	1.889.590
- Sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca	8.724.331	7.272.853
- Utužena potraživanja	44.449.189	42.845.859
- (Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca)	(44.193.983)	(41.788.985)

Ranije politike potraživanja unaprijedene su novim Uputstvom o utvrđivanju, praćenju i vođenju sumnjivih i spornih potraživanja po osnovu isporučene električne energije, neovlaštene i neregistrovane potrošnje električne energije, ostalih dobara i usluga i zateznih kamata. Istim Uputstvom utvrđeni su kriteriji po kojima se određuje kada je potraživanje po naprijed navedenim osnovama redovno, sumnjivo i sporno, sudski utuženo, predloženo za ispravku i otpis i isknjižavanje iz knjigovodstvenih i analitičkih evidencija.

Kupci u zemlji u iznosu od 91.583.943 KM predstavljaju 79,10% ukupno iskazanih potraživanja od prodaje. Ova potraživanja čine distributivni potrošači (pravna i fizička lica i domaćinstva), tzv. "velepotrošači" potrošači električne energije, koji ispunjavaju uslove definisane pravilima o Opštim uslovima za isporuku električne energije i ostali netarifni potrošači. Na ovoj poziciji iskazuju se potraživanja do 90 dana starosti, računajući od datuma dospijeca fakture.

Kupci u inostranstvu iskazani u iznosu od 15.213.130 KM odnose se na ino kupce bilansnih viškova električne energije. Prodaja bilansnog viška vrši se na osnovu provedenog međunarodnog otvorenog postupka. Na osnovu analize ukupne količine električne energije koja će se proizvesti u narednoj godini i Prethodnog sagledavanja elektroenergetskog bilansa i potreba potrošnje od strane domaćih kupaca (zadovoljenja domaćih potreba), utvrđuju se eventualni energetske viškovi, koji predstavljaju tzv. „bilansni višak“. Tokom tekuće godine, pored ukupno ugovorenih količina, t.j. podmiranje domaćih potrošača i ugovorenog izvoza, mogu se pojaviti i novi viškovi električne energije. U takvim slučajevima, prodaja

električne energije vrši se dan za dan. U ovakvim slučajevima el. energija ima tretman berzanske robe, odnosno, dobra i cijene se formiraju na osnovu cijena na svjetskim berzama, prije svih onih u okruženju (Frankfurt, Cirihi).

Sumnjiva i sporna potraživanja iskazana u iznosu od 8.724.331 KM odnose se na potraživanja od kupaca u zemlji koja nisu naplaćena u roku od 90 dana od datuma dospijeca fakture. Ova potraživanja u odnosu na prethodnu godinu veća su za 1.451.478 KM ili 20 %, što je rezultat redovnog mjesečnog prenosa na sumnjiva i sporna potraživanja.

Utružena potraživanja iskazana u iznosu od 44.449.189 KM u odnosu na prethodnu godinu veća su za 1.603.330 KM ili 3,7 %. Na ovu poziciju prenose se sumnjiva i sporna potraživanja za koja ni nakon svih poduzetih mjera (pisane opomene, privremene obustave, isključenje električne energije i sl.) nije bilo moguće izvršiti naplatu, radi čega se pokreće postupak utuženja, i to najkasnije u roku od šest mjeseci za kategoriju kupaca »domaćinstva« i devet mjeseci za ostale kupce, računajući od datuma dospijeca fakture

Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca iskazana su u iznosu od 44.193.983 KM, u odnosu na prethodnu godinu veća su za 2.404.998 KM ili 5,7%. Shodno važećem Uputstvu, sva utružena potraživanja koja nisu naplaćena u roku od 365 dana od datuma dospijeca fakture, ispravljaju se na teret rezultata poslovanja odnosno rashoda.

U 2010 godini ispravka vrijednosti potraživanja na teret finansijskog rezultata, odnosno rashoda izvršena je u iznosu od 5.006.121 KM.

Druga kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 46.901.857 KM. U okviru navedenih potraživanja najveću stavku čine potraživanja za avanse u iznosu od 40.389.014 KM, potraživanja za ulazni PDV 1.927.597 KM, potraživanja za više plaćene poreze i akontacije poreza u iznosu od 1.842.830 KM, te ostala kratkoročna potraživanja u iznosu od 2.742.416 KM.

Kratkoročni finansijski plasmani iskazani su u iznosu od 234.809.897 KM. U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana najveću stavku čine novčani kratkoročni depoziti u iznosu od 225.898.365 KM; kratkoročne pozajmice povezanim društvima u iznosu od 5.645.833 KM, kratkoročni dio duga za stambene kredite sa kamatom u iznosu od 1.615.645 KM te potraživanja po reprogramiranom dugu za toplotnu energiju i tehnološku paru sa kamatama u iznosu od 1.650.054 KM.

Aktivna vremenska razgraničenja iskazana u iznosu od 6.022.613 KM: Najveću stavku u okviru aktivnih vremenskih razgraničenja čine obračunati prihodi koji nisu mogli biti fakturirani, iskazani u iznosu od 5.311.934 KM, a odnose se na obračunate prihode po osnovu utrošene električne energije u drugoj polovini dvanaestog mjeseca 2010.godine, za koje nije izvršeno očitavanje i nisu ispostavljeni računi (cut off u iznosu od 5.274.150 KM), te ostala kratkoročna razgraničenja koja se odnose na PDV u iznosu od 861.842 KM.

Provedenom revizijom utvrdili smo da:

Društvo ima mogućnost iskazivanja starosne strukture potraživanja. Međutim, još uvijek postoji neusklađenost unutar SOEE aplikacije (Aplikacija koja obuhvata potraživanja od kupaca po osnovu isporučene električne energije na naponskom nivou 35 kV 10 (20) kV i 0,4 kV). Naime, nije usklađen Izvještaj o ročnoj strukturi sa Listom stanja unutar SOEE aplikacije, niti je usklađena starosna struktura između Aplikacije SOEE i Glavne knjige (odnosno analitička i sintetička evidencija Društva).

Na te melju navedenog nismo u mogućnosti potvrditi da u okviru iskazanih potraživanja nema potraživanja čija je naplata neizvjesna, odnosno nismo u mogućnosti potvrditi da su potraživanja realno iskazna.

Kratkoročni novčani depoziti u iznosu od 225.898.365 KM, iskazani su u okviru pozicije, na kojoj se po kontnom planu za preduzeća evidentiraju- Potraživanja za otplate dugoročnih zajmova koji dospijevaju u poslovnoj godini. Navedeno je u suprotnosti sa članom 21. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji glasi „ Poslovne promjene knjiže se na analitičkim računima koji po svom sadržaju i bilansnoj pripadnosti odgovaraju računima iz propisnog kontnog okvira. Navedena kratkoročni novčani depoziti trebali su biti evidentirani na poziciji- Dati depoziti kratkoročni.

Preporuke:

Poduzeti aktivnosti da se uskladi izvještaj o ročnoj strukturi potraživanja i liste stanja iz SOEE aplikacije, te uskladi starosna struktura Aplikacije SOEE i Glavne knjige(odnosno analitička i sintetička evidencija Društva).

U skladu sa članom 21. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine, poslovne promjene evidentirati na analitičkim računima koji po svom sadržaju i bilansnoj pripadnosti odgovaraju računima iz propisnog kontnog okvira.

4.6 Kapital

Na datum bilansa, iskazan je kapital u slijedećim iznosima:

	31.12.2010.	31.12.2009.
KAPITAL	2.913.332.683	2.950.125.264
Upisani osnovni kapital	2.236.964.437	2.236.964.437
Revalorizacione rezerve	496.009.236	515.821.024
Ostale rezerve	29.316.993	16.936.350
Akumulirana (zadržana) dobit	165.484.414	180.403.453 ¹
(Akumulirani – preneseni gubitak)	14.442.398	-

Upisani osnovni kapital iskazan je u iznosu od 2.236.964.437 KM. Prema Rješenju Općinskog suda u Sarajevu, broj: 065-0-Reg-11-001038 od 16.05.2011. godine, upisani osnovni kapital Društva iznosi 2.155.160.199 KM i podijeljen je na 30.354.369 običnih dionica nominalne vrijednosti jedne dionice 71 KM. Zbog potrebe zaokruživanja vrijednosti dionice, ukupni ostatak u iznosu od 7.568.892 raspoređen je u fond rezervi Društva.

U nadležni registarski sud nije registrovano povećanje osnovnog kapitala po osnovu preuzetog vlasništva u rudnicima uglja u Federaciji BiH, procijenjenim od strane nezavisnog procjenitelja u iznosu od 81.804.238 KM. Obzirom da je krajem 2009. godine knjiženo povećanje osnovnog kapitala po navedenom osnovu, za procijenjeni iznos udjela razlikuje se iskazani osnovni kapital u odnosu na registrovani.

Revalorizacione rezerve iskazane su u iznosu od 496.009.236 KM nastale su po osnovu procjene stalnih sredstava, koja je izvršena u 2005. godini. Smanjenje revalorizacionih rezervi je rezultat prenosa dijela revaloriziranih rezervi na zadržanu (akumuliranu) dobit kao rezultat razlike između amortizacije zasnovane na revaloriziranoj knjigovodstvenoj vrijednosti sredstava i amortizacije temeljene na početnoj nabavnoj vrijednosti sredstva (MRS 16. tačka 41).

Ostale rezerve iskazane su u iznosu od 29.316.993 KM. U odnosu na prethodnu godinu veće su za 12.380.644 KM. Povećanje je izvršeno na osnovu Odluke Skupštine Društva o rasporedu dobiti za 2009.godine, kojom je navedeni iznos raspoređen u povećanje fonda rezervi.

Akumulirana (zadržana) dobit iskazana je u iznosu od 165.484.414 KM i u odnosu na prethodnu godinu manja je za 14.919.039 KM. Akumulirana zadržana dobit povećana je na osnovu Odluke o raspodjelom dobiti iz 2009.godine za 24.935.640 KM, te prenosom dijela revalorizacionih rezervi kao rezultat razlike između amortizacije zasnovane na revaloriziranoj knjigovodstvenoj vrijednosti sredstava i amortizacije po početnoj nabavnoj vrijednosti sredstva za 22.444.396 KM, a smanjena za ranije evidentirani ukupni iznos neraspoređene dobiti za 2009.godinu u iznosu od 61.903.323 KM.

Akumulirani (zadržani) gubitak iskazan je u iznosu od 14.442.398 KM. Nadzorni odbor je donio odluku o utvrđivanju prijedloga Odluke o pokriću gubitka za 2010.godinu i uputio je Skupštini Društva na usvajanje. Međutim u navedenom prijedlogu Odluke ne stoji način (izvor) pokrića gubitka.

Preporuka:

Intenzivirati aktivnosti oko pokretanja postupka upisa promjena nastalih u vlasničkom kapitalu pred nadležnim sudovima, kako bi osnovni kapital Društva iskazan u poslovnim knjigama bio jednak upisanom osnovnom kapitalu u sudskom registru.

¹ akumulirana (zadržana dobit) iz prethodne godine ne odgovara revidiranom pokazatelju ove pozicije za 2009.godinu a navedeni iznos ne odgovara početnom stanju u 2010.godini na ovoj poziciji.

4.7 Obaveze

U finansijskim izvještajima iskazane su obaveze u iznosu 449.446.354 KM, od čega dugoročne obaveze iznose 352.516.476 KM, a kratkoročne 96.929.878 KM. Struktura iskazanih obaveza je slijedeća:

O b a v e z e	31.12.2010.	31.12.2009.
Dugoročne obaveze	352.516.476	337.685.647
Dugoročne finansijske obaveze	113.156.655	86.393.617
Obaveze po kreditima	108.712.348	81.230.138
Ostale dugoročne finansijske obaveze	4.444.306	5.163.479
Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	239.359.820	251.292.030
Odložene porezne obaveze	55.069.967	57.314.407
Druga dugoročna razgraničenja i rezervisanja	144.159.460	193.977.623
Dugoročna rezervisanja	40.130.392	-
Kratkoročne obaveze	96.929.878	535.663.985
Kratkoročne finansijske obaveze	24.321.166	20.807.685
Obaveze za primljene avanse	9.413.403	4.982.511
Tekući dio dug. finansijskih obaveza	14.458.004	13.642.432
Ostale kratkoročne finansijske obaveze	449.758	2.182.742
Obaveze prema dobavljačima i druge obaveze	49.496.905	513.722.344
Obaveze prema dobavljačima povezanim pravnim licima	11.109	2.547.675
Obaveze prema dobavljačima u zemlji i inostranstvu	45.295.263	78.981.655
Obaveze za porez na dodatnu vrijednost	0	4.444.675
Obaveze za ostale poreze, doprinose i druga davanja	3.643.549	3.095.794
Druge kratkoročne obaveze	546.983	424.652.545
Pasivna vremenska razgraničenja	23.111.806	1.133.957
Ukupno	449.446.354	873.349.632*

Dugoročne obaveze 352.516.476 KM predstavljaju 78% ukupnih obaveza Društva, a čine ih dugoročne finansijske obaveze po kreditima 108.712.348 KM, ostale dugoročne finansijske obaveze 4.444.306 KM i obaveze za dugoročna razgraničenja i rezervisanja 239.359.820 KM (odložene porezne obaveze 55.069.967 KM, druga dugoročna razgraničenja i rezervisanja 184.289.852 KM).

Dugoročne finansijske obaveze po osnovu međunarodnih kredita u iznosu 108.712.348 KM nastale po osnovu projekata rekonstrukcije elektroenergetskog sistema. Tekući dio dugoročnih finansijskih obaveza po međunarodnim kreditima iznosi 14.458.004 KM.

Struktura dugoročnih finansijskih obaveza (dugoročni kredit) je slijedeća:

RB	Kredit	Uslovi kredita			Povuč. iznos kredita	Stanje obav. 31.12.2010
		Kamata. %	Početak otplate	Završetak otplate		
KREDITI U OTPLATI						
1a	The World Bank MCTF 24010	1,00	2005	2011	3.726.007	548.347
1b	The World Bank IDA TF 24030	1,50	2002	2011	8.440.421	901.923
1c	The World Bank Dutch Grant	1,00	2005	2011	2.895.699	426.153
2a	The World Bank 2903 BOS	0,75	2001	2016	30.052.062	11.397.105
2b	The World Bank IDA TF 38970	0,75	2001	2016	3.961.955	1.452.717
3	EBRD No.599	6,475	2002	2012	11.063.428	1.659.443
4	The World Bank IDA 3071	0,75	2008	2032	18.830.256	17.417.992

5	JBIC No.BH-P1	0,75	2008	2038	20.060.331	18.416.041
6	Vlada Švajcarske konfederacije (revidiran)	0	2003	2007	21.667.410	1.384.657
7	The World Bank IDA 3534	0,75	2013	2033	821.921	821.921
8	European Investment Bank No.20785	cca. 4,5	2006	2020	9.390.833	6.253.530
9	EBRD No.891	prom	2005	2015	23.830.729	10.149.479
I UKUPNO KREDITI U OTPLATI					154.741.051	70.829.307
KREDITI U POVLAČENJU						
10	EBRD No.35806	prom	2009	2021	28.657.506	25.809.129
11	IDA 4197	cca 2%	2016	2036	10.623.126	10.623.126
12	EIB 23871	cca 4%	2012	2025	16.666.229	16.666.229
II UKUPNO KREDITI U POVLAČENJU					55.946.861	53.098.484
						123.927.791

Kredit u otplati vraćaju se u polugodišnjim anuitetima, a prema otplatnim planovima svakog kredita. U toku 2010. godine na ime otplate glavnice po svim kreditima JP Elektroprivreda je uplatila iznos od 11.600.736 KM, kamata je plaćena u iznosu od 1.585.736 KM i servisni troškovi 79.171 KM.

Kod kredita Švajcarske Vlade u 2010. godini nije vršena otplata kredita.

Kredit u povlačenju i otplati

Kredit EBRD- 891 Ugovor o zajmu broj 891, sa evropskom bankom za obnovu i razvoj, potpisan je 02.11.2000. godine. Ukupno iskorištena sredstva po kreditu iznose 23.830.729 KM, a preostali iznos od 1.251.563 KM je otkazan kod Kreditora Ministarstva finansija FBiH. U 2010. godini po ovom kreditu plaćena je kamata 217.457 KM i servisni troškovi 11.713 KM. Povučeni iznos sredstava u 2010. godine 1.424.479 KM. Naime od glavnice je vraćeno 2.280.208 KM, a potraživanje koje je JP EP BiH imala od NOS-a BiH na dan 31.12.2009. u iznosu od 737.010 KM godine ni u 2010. godini nije izmireno.

U bruto bilansu podružnice TE Tuzla na dan 31.12.2010. godine nisu evidentirane obaveze po kreditu EBRD 891 u ukupnom iznosu od 741.537 KM. Radi se o sredstvima za projekat SCADA, za koji se raspodjela kreditnih sredstava vrši u Direkciji Društva, a prema Odluci Nadzornog odbora. U Direkciji Društva su sačinjavane knjižne obavijesti, kojima su se korisnici kredita (dijelovi Društva) zaduživali za pripadajući iznos kredita, prema utvrđenom rasporedu iz Odluke. Svi korisnici kredita su, prema dostavljenim knjižnim obavijestima, knjižili dio svojih obaveza, osim TE Tuzla u kojoj iste nisu prihvaćene, te tako nije ni izvršeno potrebno uknjižavanje obaveze po kreditu. Razlog za neprihvatanje knjižnih obavijesti je bilo to što zaduženje po kreditu nije pratilo realizaciju projekta.

U Direkciji Društva je, na dan 31.12.2010. godine, greškom je stornirano potraživanje od TE Tuzla kao i obaveza po kreditu EBRD 891, u iznosu od 741.537 KM, s obzirom da obaveza po ovom kreditu nije knjižena ni u TE Tuzla, niti u Direkciji Društva. Zbog navedenog obaveze JP Elektroprivreda BiH d. d. Sarajevo na dan 31.12.2010. godine su potcijenjene za iznos od 741.537 KM. Navedena greška je, ispravljena u 2011. godini tj. evidentirane su obaveze u iznosu od 741.537 KM, s tim da se efekti odnose na 2011. godinu.

Kredit 35806 – Power IV

Kredit je odobren u 2006. godini od Evropske banke za obnovu i rekonstrukciju distribucije vrijednosti 19.000.000 EUR-a, protuvrijednosti 37.160.770 KM. Kredit je postao efektivan od 29.11.2006. godine. Zaključno sa datumom bilansa, a prema podacima iz PIU-a povučena sredstva na dan 31.12.2010. godine iznose 28.657.687 KM. Po ovom kreditu plaćena je kamata u iznosu od 452.448 KM i servisni troškovi 67.457 KM. Povlačenje sredstava po ovom kreditu u 2010. godini iznosi 8.149.629 KM, glavnica je otplaćena u iznosu od 1.114.894 KM, a obračunava se na stanje duga proporcionalno broju preostalih rata.

Obračunata kamata na povučena sredstva i dalje se različito evidentira po dijelovima Društva, čime se odstupa od usvojenih računovodstvenih politika. U Elektrodistribuciji Sarajevo knjiži se na rashode perioda, za razliku od HE na Neretvi i TE Kakanj u kojima se kamate kapitaliziraju, uključuju iste u investicije.

Prema izjavi šefa službe za računovodstvo kamata se knjiži na investicije u toku, sve do momenta dok se ne izvrši kolaudacija stalnog sredstava, a u narednim periodima evidentira se na rashode, kako je regulisano računovodstvenim politikama.

Dugoročna razgraničenja i rezervisanja 239.359.820 KM čine odložene porezne obaveze 55.069.967 KM (obaveza formirana u 2009. godini i odnosi se na 10% prenesenih obaveza u skladu sa MRS 12 i MRS 16 paragraf 41) i druga dugoročna razgraničenja i rezervisanja 184.289.852 KM.

Druga dugoročna razgraničenja i rezervisanja čine obračunata rezervisanja po započetim sudskim sporovima od 5.689.676 KM, obračunata rezervisanja za primanja zaposlenih (otpremnine, jubilarne nagrade pomoć u slučaju smrti osnovu procjene ovlaštenog aktuara) 34.440.712 KM, razgraničene zatezne kamate 14.345.780 KM, odloženi prihodi iz donacija za primljena stalna sredstva i materijal 129.807.680 KM i obračunati neplaćeni rashodi 6.004 KM.

Odloženi prihod iz donacija ne odgovara neto vrijednosti donirane opreme. Kao primjer navodimo Elektrodistribuciju Sarajevo, odloženi prihodi iz donacija su veći od vrijednosti imovine za 5.811.672 KM, a u Elektrodistribuciji Bihać neto vrijednost donirane imovine je veća od vrijednosti odgođenog prihoda po osnovu donacija za 793.499 KM. Navedeno ima za posljedicu realnost i tačnost kako iskazane imovine, tako i obaveza za odložene prihode.

Kratkoročne obaveze u iznosu od 96.929.878 KM odnose se na kratkoročne finansijske obaveze 24.321.166 KM, na obaveze prema dobavljačima i druge obaveze 49.496.905 KM i na pasivna vremenska razgraničenja 23.111.806 KM.

Kratkoročne finansijske obaveze 24.321.166 KM najvećim dijelom se odnose na tekući dio dugoročnih finansijskih obaveza 14.458.004 KM, a ostalo se odnosi na obaveze za primljene avanse 9.413.403 KM i na ostale kratkoročne finansijske obaveze 449.758.

Obaveze prema dobavljačima i druge obaveze iskazane su u iznosu **49.496.905 KM**, a čine ih u najvećem dijelu obaveze prema dobavljačima u zemlji i inostranstvu 45.306.372 KM i u odnosu na prethodnu godinu su manje za 44%. Ostali dio ovih obaveza odnosi se na obaveze za poreze, doprinose i druga davanja od 3.643.549 KM i na druge kratkoročne obaveze od 546.983 KM. Najveći dio ovih obaveza odnose se na decembar 2010. godine i iste su izmirene u januaru 2011. godine.

Pasivna vremenska razgraničenja iskazana su u iznosu od 23.111.806 KM i u odnosu na prethodnu godinu veća su za 21.977.849 KM ili 20 puta. U okviru ovih razgraničenja iskazani su: ostala kratkoročna razgraničenja i ostali troškovi poslovanja u iznosu od 22.093.855 KM i ista se odnose na ukalkulisane troškove za koje nije ispostavljena (došla) faktura u obračunskom periodu, te ukalkulisane kamate i ukalkulisane troškove po osnovu prirodne rezmjene u iznosu od 905.248 KM i ostali odloženi prihodi u iznosu od 112.702 KM.

Iskazane obaveze u Bilansu stanja za 2010. godinu u dijelu koji se odnosi na 2009. godinu razlikuju se od stanja koje je revidirano u 2009. godinu za iznosu od 5.954.488 KM (8.946.249 KM 2.991.761 KM). Razlika se odnosi na: dugoročna rezerviranja za demontažu opreme u iznosu od 8.946.249 KM i na otpisane obaveze prema BH Telecomu za GSM bazne stanice u iznosu od 2.991.761 KM u korist kapitala (otpis navedene obaveze je izvršen po konfirmaciji stanja u kojoj BH Telecom nije naveo svoje potraživanje).

Na osnovu naprijed navedenog ne možemo potvrditi iskazane obaveze u bilansu stanja na dan 31.12.2010. godine u dijelu početnog stanja.

Početna stanja bilansnih pozicija u narednoj godini moraju biti jednaka iskazanim krajnjim stanjima prethodne godine, u skladu sa tačkom 33 Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, koja nalaže da, fer prikazivanje transakcija i drugih događaja koji za rezultat imaju nastanak sredstva i obaveze na dan izvještavanja.

Preporuke:

Potrebno je da stanje obaveza (kao i svih ostalih bilančnih pozicija) na početku godine (01.01.2010. godine) bude jednako konačnom stanju prethodne godine (stanju na dan 31.12.2009. godine) u skladu sa tačkom 33. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.

Svi organizacioni dijelovi Društva trebaju na isti način evidentirati kamatu obračunatu u momentu povlačenja sredstava u skladu sa MRS 23.

Odložene prihode iz donacija usaglasiti sa iskazanom neto vrijednošću donirane imovine.

4.8 Potencijalne obaveze- Sudski sporovi

Prema prezentiranim podacima od Sektora za pravne i kadrovske poslove, zaključno sa 31.12.2010. godine Društvo je pokrenulo 26.611 tužbi protiv pravnih i fizičkih lica i domaćinstava u vrijednosti od 77.251.997 KM, a protiv Društva je pokrenuto 369 sporova u vrijednosti od 31.654.798 KM.

Rezervisanje po osnovu sudskih sporova na dan 01.01.2010. godine je iznosilo 6.889.695 KM. U toku godine je izvršena isplata u ukupnom iznosu od 748.464 KM i smanjenje rezervisanja zbog okončanih sudskih sporova u iznosu 313.974 KM, tako da je stanje rezervisanja sa 31.12.2010.godine 5.827.256 KM.

Nakon izvršenih analiza isplata po osnovu sudskih sporova za koje je izvršeno rezervisane u u prethodnim godinama Uprava nije cijnila opravdanim da izvrši novo rezervisanje u 2010.godini, po osnovu pokrenutih sudskih sporova jer je smatrala da je iznos rezervisanja od 5.827.256 KM na dan 31.12.2010. godine (koliko su iznosile obaveze za izvršena rezervisanja u 2007. 2008. i 2009. godini) dovoljan za eventualne isplate po sudskim sporovima u 2011.godini.

Provedenom revizijom utvrđeno je:

U sudskom sporu koji se vodi protiv Društva donesena je prvostepena presuda u korist tužitelja. Radi se o tužbi Tuzlanskog kantona, koja je u prvostepenom postupku uvažena od strane nadležnog suda i donesena presuda u korist tužitelja. Društvo je uložilo žalbu, ali nije izvršilo rezervisanje u visini tužbenog zahtjeva od 11.656.707 KM, shodno zahtjevima iz MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.

Drugostepeni postupak još uvijek nije okončan.

U februaru 2010.godine po inspeksijskom nadzoru od strane Poreske uprave FBiH Društvo je utvrđena naknadna porezna obaveza sa pripadajućim kamatama za period od 2005. do 2009. godine u iznosu od 10.912.036 KM. Društvo je uložilo žalbu Federalnom ministarstvu finansija, ali je žalba odbijena i ponovo potvrđena obaveza uplate dodatno utvrđene porezne obaveze. U skladu sa zahtjevima iz MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, Društvo je bilo u obavezi da izvrši rezervisanje i po ovom osnovu, što nije učinilo (porezne obaveze su plaćene u junu 2011. godine).

Iz naprijed navedenog se zaključuje da su za iznos od 22.568.743 KM nepriznatih rezerviranja podcijenjeni su troškovi i obaveze obračunskog perioda, odnosno precijenjen finansijski rezultat za navedeni iznos.

Preporuka:

Uprava treba preispita politiku rezervisanja i rezervisanja vrši dosljednom primjenom MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, kako bi iskazani troškovi, obaveze i finansijski rezultat na datum bilansa bili realno iskazani.

4.9 Prihodi

U finansijskim izvještajima iskazani su prihodi u iznosu od 885.087.535 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 64.163.538 KM, ili 6,76 %. Struktura iskazanih prihoda je slijedeća:

	2010.godina	2009.godina
PRIHODI	885.087.535	949.251.073
Prihodi od prodaje dobara i usluga – operativni prihodi	843.509.419	901.607.615
Prihodi od finansiranja	22.566.107	26.005.366
Ostali prihodi	18.975.926	21.638.092

Prihodi u prethodnoj godini uvećani za 5.127.640 KM u odnosu na revidirane. U realizaciji električne energije za januar 2010. godine sadržan je i ukalkulisan dio prihoda za mjesec decembar prethodne godine (u navedenom iznosu). Ovakav način korekcije (cut off) prihoda iz prethodne godine, dovodi do toga da se i prihodi i rashodi uvećavaju za navedeni iznos, što povećava osnovicu za obračun određenih doprinosa.

Politike prihoda usklađene su prema zahtjevima iz Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i Međunarodnog računovodstvenog standarda 18 Prihodi. Prihod se definiše kao priliv ili drugo povećanje

ekonomskih koristi ili smanjenje obaveza, koji nastaje prodajom i otpremom dobara, izvršavanjem usluga ili drugih aktivnosti koje za posljedicu ima povećanje kapitala koji ne potiče od doprinosa samih učesnika u kapitalu. Prihodi obuhvataju prihode i dobitke. Prihodi predstavljaju pritecanje sredstava od redovne aktivnosti pravnog lica i iskazuje se kao prihod od prodaje dobara i pružanja usluga, prihodi od provizije, prihodi od kamata, dividendi i tantijema i ostali prihodi.

Obračun zajedničkog prihoda vrši se na osnovu odluke Nadzornog odbora o utvrđivanju i raspoređivanju prihoda i rashoda za obračunski period. Transakcije na relaciji Direkcija dijelovi Društva (podružnice) i dalje se odvijaju na način da Direkcija, na osnovu dokumentacione osnove, dijelovima Društva doznačava sredstva za podmirenje tekućih troškova poslovanja i određena investiciona ulaganja. Za iznos doznačenih sredstava u Direkciji i dijelovima Društva formiraju se konta internih odnosa, konto potraživanja i s njim povezano konto obaveza. Iz primljenih sredstava dijelovi Društva finansiraju troškove poslovanja i ostale izdatke. Usaglašavanje internih odnosa uglavnom se obavlja na datum bilansa, te se međusobna potraživanja i obaveze između dijelova Društva eliminišu, o čemu se sačinjavaju zapisnici.

Prihodi od prodaje dobara i usluga iskazani u iznosu od 843.509.419 KM, u odnosu na prošlu godinu manji su za 58.098.196 KM ili 6,45% .

Prihode od prodaje dobara čine:

- prihodi od prodaje električne energije na domaćem tržištu u iznosu od 690.998.536 KM i u odnosu na prošlu godinu manji su za 47.500.235 KM ili 6,44%,
- prihodi od prodaje električne energije na ino tržištu u iznosu od 116.929.736 KM i manji su za 604.370 KM;
- prihode od prodaje toplotne energije i tehnološke pare u iznosu od 11.876.089 KM.

Cijene električne energije distributivnim potrošačima (direktni kupci – velepotrošači, domaćinstva i ostali tarifni kupci) određuje Regulatorna komisija za električnu energiju (FERK), u skladu sa Opštim uslovima za isporuku električne energije i Tarifnim stavovima za prodaju električne energije. Bilansni viškovi prodati su po cijenama postignutim na osnovu provedenog međunarodnog tendera. Prihodi od tehnološke pare i toplotne energije ostvareni su prodajom kupcima u Tuzli i Kaknju.

Prihode od prodaje usluga čine:

- prihodi od naknada po osnovu priključenja na elektrodistributivnu mrežu u iznosu od 18.288.050 KM i u odnosu na prošlu godinu veći sa za 3.859.213 KM ili 26,75%,
- prihode od zakupnina u iznosu od 1.155.956 KM i na nivou su prošlogodišnjih,
- prihode od ostalih pruženih usluga po različitim osnovama u iznosu od 4.261.050 KM i u odnosu na prošlu godinu manji su za 7.729.902 KM ili 64,47%.

Prihodi od finansiranja iskazani u iznosu od 22.566.107 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su su za 3.439.259 KM ili 13,23 %. Najznačajniji su prihodi od kamata na deponovana sredstva u iznosu od 17.315.401 KM, prihodi od zateznih kamata u iznosu od 2.381.596 KM i pozitivne kursne razlike u iznosu od 1.939.413 KM.

Ostali prihodi iskazani su u iznosu od 18.975.926 KM i u odnosu na prošlu godinu manji su za 2.662.166 KM ili 12,31%. Ove prihode u najvećem dijelu čine: prihodi od donacija (odnosno prihodi koji pokrivaju obračunatu amortizaciju ili utrošak za donirana sredstva) u iznosu od 7.467.068 KM, prihodi od kazni, penali 2.500.889 KM, naplaćena prethodno otpisana potraživanja u iznosu od 2.972.230 KM, prihodi od prodaje materijala u iznosu od 1.591.077 KM, prihodi od naplate šteta u iznosu od 1.417.380 KM, prihodi od ukidanja dugoročnih razgraničenja u iznosu od 569.395 KM, prihodi iz ranijih godina u iznosu od 861.927 KM, prihod od otpisanih obaveza u iznosu od 497.841, te ostali prihodi u iznosu od 1.098.119 KM.

Preporuka:

Da bi Društvo izbjeglo korekcije prihoda po osnovu cut offa, te česte korekcije finansijskog rezultata a iskazalo realnu osnovicu za obračun doprinosa, očitavanje i fakturisanje električne energije vršiti na kraju obračunskog perioda.

4.10 Rashodi

U finansijskim izvještajima iskazani su rashodi u ukupnom iznosu 899.529.934 KM i veći su za 17.309.824 KM ili 1,9% u odnosu na prethodnu godinu, a u odnosu na plan veći su za 13.593.934 KM ili za 1,5%. Struktura rashoda je slijedeća:

	31.12.2010.	31.12.2009.
Operativni rashodi	870.803.882	853.519.852
Finansijski rashodi	11.752.740	11.916.364
Ostali rashodi	16.973.312	16.783.894
Ukupno rashodi perioda:	899.529.934	882.220.110

Operativni rashodi u iznosu od 870.803.882 KM čine najveći dio rashoda i veći su u odnosu na prethodnu godinu za 17.284.030 KM ili 2 %. Operativni rashodi odnose se na materijalne troškove poslovanja 834.099.935 KM, troškove prodatih usluga i troškove nabavke prodate električne energije 36.703.948 KM

Finansijski rashodi u iznosu od 11.752.740 KM, odnose se u najvećem dijelu na kamate po osnovu obaveza prema ino dobvaljačima i ino kreditima 3.301.146 KM i na negativne kursne razlike po osnovu potraživanja od ino kupaca i obaveza prema ino dobvaljačima i ino kreditima 8 348.161 KM.

Rashodi od ostalih aktivnosti su ostvareni na nivou prošlogodišnjih i iznose 16.973.312 KM, a odnose se na: ispravku i otpis nenaplaćenih potraživanja 5.006.121 KM, naknadno utvrđene ostale troškove iz ranijih godina 1.000.559 KM, ostale gubitke od umanjenja vrijednosti i otuđenja stalnih sredstava 1.621.770 KM, umanjenje obračunatih potraživanja koja se odnose na račune za električnu energiju za period 15 do 31 decembar 2009 godine 5.188.255 KM, te na troškove po sporazuma po vansudskoj nagodbi između JP Elektroprivrede BiH i ZD Rudnika Kreka d.o.o. Tuzla 2.066.877 KM.

Struktura materijalnih troškova poslovanja koji su ostvareni u iznosu 834.099.935 KM je sljedeća:

Troškovi poslovanja	31.12.2010.	31.12.2009.
Materijalni troškovi	372.512.965	376.241.726
Amortizacija	147.324.623	142.533.391
Troškovi primanja zaposlenih	188.036.648	187.530.710
Troškovi usluga	76.563.988	71.166.346
Razni troškovi poslovanja	47.632.886	36.876.810
Rezervisanja za rizike i troškove	2.028.825	7.771.276
Ukupno:	834.099.935	822.120.259

Materijalni troškovi u iznosu od 372.512.965KM odnose se na utrošene sirovine i materijal: ugalj za proizvodnju električne energije, tehnološke pare i pare za grijanje i toplotne energije, troškove analize uglja, hemikalija i industrijske vode, troškove goriva i maziva za potpalu kotlova, rezervne dijelovi, otpis sitnog inventara i auto guma i HTZ opreme, kalo rastur kvar i lom i ostvareni su manjem iznosu u odnosu na prethodnu godinu za 3.728.761 KM ili za 1%.

Troškovi amortizacije iznose 147.324.623 KM i čine 16,4% ukupnih rashoda Društva i veći su u odnosu na 2009. godinu za 4.791.232 KM ili za 3,4% zbog novih investicija koje su kolaudirane tokom 2010. godine, a u odnosu na plan veći su za 3.107.000 KM ili 2,2%.

Obračun amortizacije se vrši primjenom linearne metode otpisa tokom procijenjenog korisnog vijeka sredstava, a za donirana sredstva vrši se sučeljavanje obračunate amortizacije se prihodima.

Troškovi usluga u iznosu od 76.563.988 KM u odnosu na 2009. godinu su veći za 5.397.642 KM ili za 7,6%, a najvećim dijelom se odnose na prenos električne energije 48.739.647 KM (po ispostavljenim fakturama od od Elektroprenosa BiH), na ostale prevozne usluge 711.629 KM, na usluge održavanja i zaštite opreme i građevina i servisne usluge 19.132.187 KM (usluge tekućeg održavanja, usluge sječe šume, usluge deminiranja, usluge redovnog održavanja opreme, usluge održavanja softvera), na poštanske i

telekomunikacijske usluge 1.561.678 KM, na usluge na izradi i doradi učinaka 1.513.816 KM, ostale vanjske usluge 1.479.990 KM (komunalne usluge, usluge održavanja zelenih površina, dezinfekcije, autoputa, i drugo), na intelektualne i lične usluge 2.584.400 KM (najveći dio se odnosi na intelektualne i lične usluge 1.528.880 KM, i ostalo se odnosi na usluge računovodstva i revizije, advokatske usluge, obrazovne i zdravstvene), te na zakupnine i najamnine, usluge reklame i sponzorstva, usluge istraživanja i razvoja i usluge posredovanja u ukupnom iznosu 1.363.900 KM. Ostale lične usluge u iznosu od 1.528.880 KM predstavljaju konsultantske usluge po ugovoru sa firmom AT KEARNEY za prestrukturiranje JP EP BiH u Koncern EP BiH uključujući i rudnike.

Nameće se pitanje opravdanosti izdataka po osnovu navedenih usluga (intelektualne i lične usluge u iznosu od 1.528.880 KM), odnosno potrebe angažovanja stručnih lica za pružanje konsultantskih usluga po bilo kom osnovu, jer Društvo upošljava između ostalog: 12 doktora nauka, 56 magistara, 783 zaposlena sa visokom stručnom spremom.

Rezervisanja za rizike i troškove u iznosu od 2.028.825 KM odnose se na rezervirane troškove zaposlenih po osnovu jubilarnih nagrada, redovnih otpremnina i smrti penzionera. Rezervisanje po osnovu sudskih sporova nije vršeno, što je šire pojašnjeno u tački 3.7. Potencijalne obaveze - Sudski sporovi, Izvještaja.

Razni troškovi poslovanja iskazani su u iznosu 47.632.886 KM. Najveći dio odnosi na zakonom obavezujuće naknade: doprinos za hidroakumulaciju, opće vodne naknade, naknade za FERK, NOS i druge naknade i članarine u ukupnom iznosu od 34.514.723 KM što je veće u odnosu na prethodnu godinu za 11.944.977 ili 52 %. Ostali dio se odnosi na poreze koji ne zavise od poslovnog rezultata 1.219.522 KM, na troškove osiguranja imovine i zaposlenih 5.339.396 KM, na troškove zaštite na radu, na stručno obrazovanje radnika, na dnevnice za službena putovanja 696.976 KM, na naknade troškova zaposlenih (odvojeni život, stručno usavršavanje, troškovi liječenja, stručna literatura) 573.105 KM, na izdatke i ostala materijalna prava zaposlenog (redovne i stimulativne otpremnine, jubilarne nagrade, pomoći u slučaju smrti i bolesti uposlenika i članova njihovih porodica) 1.454.784 KM, naknade i drugi troškovi Nadzornog odbora i odbora za reviziju 207.775 KM, na troškove reprezentacije 490.746 KM te na troškove isplate stipendija, na bankarske usluge i na ostale troškove poslovanja u ukupnom iznosu od 3.135.858 KM.

4.10.1 Troškovi zaposlenih

Troškovi primanja zaposlenih iskazani su u bruto bilansi u iznosu 188.652.709 KM, a čine ih bruto plaće zaposlenih u iznosu 162.725.345 KM i ostali troškovi zaposlenih u iznosu 25.927.364 KM.

Struktura troškovi zaposlenih

Ukupno bruto plaća :	162.725.345
Naknade za topli obrok	16.407.837
Prevoz radnika	2.752.542
Neoporezivi iznos regresa	5.545.293
Oporezivi iznos regresa	1.221.692
Ostali troškovi zaposlenih	25.927.364
Ukupno:	188.652.709

Obračun plaća i naknada regulisan je Kolektivnim ugovorom elektroprivredne djelatnosti u Federaciji BiH („Sl. novine FBiH“ broj: 61/07), Pravilnikom o radu, Sistematizaciji radnih mjesta i Metodologiji vrednovanja radnih mjesta, te pojedinačnim ugovorima o radu zaposlenika.

Plaće menadžerima regulisane su Odlukom o kriterijima za utvrđivanje plaća i drugih prava menadžera Društva, u skladu sa aktom Federalnog ministarstva energije rudarstva i industrije od 09.06.2009. godine i menadžerskim ugovorima.

Mjesečna neto plaća generalnom direktoru utvrđena je u visini 5 prosječnih mjesečnih neto plaća isplaćenih u Federaciji BiH za prethodna tri mjeseca, a za izvršne direktore u visini 4,5. Tako utvrđene plaće uvećavaju se za visinu minulog rada što je predviđeno članom 5. stav 2. Zakona o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija u FBiH i javnim preduzećima u većinskom

vlasništvu Federacije BiH. ("Sl. novine FBiH", broj: 12/09). Navedenim članom nisu decidno navedene druge vrste naknada.

Najviša neto plaća isplaćena u Društvu za decembar mjesec iznosi 4.752 KM, a najmanja 814 KM.

Na osnovu odluke o dodjeli nagrada zaslužnim radnicima JP EP BiH-Sarajevo isplaćene su nagrade u iznosu neto 18.000 KM.

Ostali troškovi zaposlenih iskazani su u iznosu 25.927.364 KM. Ovi troškovi odnose se na naknadu za topli obrok u iznosu 16.407.837KM (15 KM po danu po zaposlenom), regres za godišnji odmor u iznosu 6.766.985 KM (1.200 KM, svim zaposlenicima koji u toku 2010.godine steknu pravo na godišnji odmor u trajanju 18 radnih dana) i naknadu za troškove prevoza u iznosu 2.752.542 KM. Obračun i isplata ovih naknada izvršena je u skladu s zakonskim propisima i internim aktima. Na više obračunate i isplaćene naknade: topli obrok i regres od osnovice za utvrđivanje istih prosječne mjesečne plaće u FBiH obračunat je i uplaćen pripadajući porez.

Prema poreskom bilansu Društvo je na ime troškova zaposlenih koji su porezno nepriznati po poreskom bilansu izvršilo isplatu u iznosu od 2.559.549 KM (oporezivi iznos, otpremnina, jubilarnih nagrada, regresa, dnevnica za službeno putovanje, stručno usavršavanje, troškovi liječenja, ugovori o djelu i ostalo)

Naknade članovima Nadzornog odbora, Odbora za reviziju i Odjela za internu reviziju

Zakonom o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja Institucija u FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH (Sl. Novine FBiH broj 12/09) je regulisano da predsjedniku Nadzornog odbora pripada mjesečna naknada u visini od dvije prosječne isplaćene mjesečne neto plaće po zaposlenom ostvarene u FBiH u prethodna 3 mjeseca, prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku.

Članovima Nadzornog odbora ta naknada iznosi 70 % naknade predsjednika Nadzornog odbora. Predsjedniku odbora za reviziju. Predsjedniku i članovima Nadzornog odbora prema ugovoru o angažmanu i na osnovu odluke Skupštine Društva pripada i naknada troškova službenog putovanja radi prisustva sjednicama.

Naknada predsjedniku Nadzornog odbora isplaćena za oktobar 2010. godine iznosi 1.606 KM, a za članove Nadzornog odbora 1.285 KM.

Predsjedniku Odbora za reviziju pripada mjesečna naknada u visini od jedne prosječne isplaćene mjesečne neto plaće po zaposlenom ostvarene u FBiH u prethodna 3 mjeseca, prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku.

Članovima Odbora za reviziju ta naknada iznosi 80 % naknade Predsjednika Odbora za reviziju. Predsjedniku i članovima Odbora za reviziju prema ugovoru o angažmanu i na osnovu odluke Skupštine Društva pripada i naknada troškova službenog putovanja radi prisustva sjednicama.

Naknada Predsjedniku Odbora za reviziju isplaćena za oktobar 2010 godine iznosi 804 KM, za jednog člana ta isplata iznosi 974 KM, a za drugog člana iznos od 1.637 KM.

Obračun naknada za rukovodioca Odjela za internu reviziju se vrši u skladu sa Ugovorom o djelu mjesečno u neto iznosu od 2.500 KM koliko je i isplaćeno za oktobar 2010. godine.

Na temelju naprijed navedenog ne možemo potvrditi da je Uprava poduzela sve aktivnosti, kako bi trošenje sredstava bilo racionalno, obzirom da je isplaćen značajan dio poreski nepriznatih rashoda koji se odnose na lična primanja zaposlenih i fizičkih lica (regres za godišnji odmor, dnevnice, otpremnine, topli obrok, školarine, stručno usavršavanje, ugovori o djelu, reprezentacija i dr. u iznosu od 2.559.550 KM), a Društvo je iskazalo gubitak u poslovanju u iznosu od 14.442.398 KM.

Preporuke:

Isplatu stimulacija vršiti u skladu sa usvojenim aktima kojima je ista regulisana.

Realizaciju ostalih troškova i rashoda provoditi u skladu s planom predviđenih sredstava za te namjene i internim aktima.

4.11 Finansijski rezultat

Društvo je u finansijskim izvještajima za 2010. godinu iskazalo gubitak u iznosu od 14.442.398 KM. Međutim ne možemo potvrditi visinu iskazanog gubitka iz razloga koji su navedeni Osnovi za izražavanje mišljenja pod tačkom 1, obzirom da dio rashoda nije evidentiran u revidiranoj godini.

Nadzorni odbor je donio odluku o utvrđivanju prijedloga Odluke o pokriću gubitka za 2010. godinu i uputio je Skupštini Društva na usvajanje, ali u navedenom prijedlogu Odluke ne stoji način (izvor) pokrića iskazanog gubitka.

4.12 Nabavke

Prema prezentiranim podacima, ukupna vrijednost nabavki u 2010. godini iznosila je 575.588.080 KM (zaključeno je 3.936 ugovora). Sve veće nabavke provodile su se na nivou Direkcije, u okviru koje je zaključeno ugovora u vrijednosti 520.944.370 KM ili 90,50%. Najznačajnije su se odnosile na kapitalne projekte izgradnje i rekonstrukcije proizvodnih kapaciteta, zajedničke nabavke za sve dijelove Društva, uključujući i nabavke iz inostranstva. Prema usvojenim politikama, uslovi za pokretanje postupka nabavke su prethodno usvojeni Plan nabavki i odgovarajuća odluka za svaku pojedinačnu nabavku.

Uvidom u tendersku dokumentaciju i prateće akte određenog broja postupaka nabavki utvrdili smo da se postupalo prema usvojenim politikama i da su u revidiranim postupcima ispoštovane procedure propisane Zakonom o javnim nabavkama BiH i njegovim provedbenim aktima.

Međutim, Društvo je zaključilo ugovora u vrijednosti od 102.472.884 KM izravnim pregovaranjem sa svojim Zavisnim društvima. Zavisna društva od koji je nabavljena roba su rudnici mrkog uglja (vrijednost nabavke 98.917.662 KM) i Zavisno društvo ELDIS TEHNIKA d.o.o Sarajevo, isporuka i izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih trafo stanica (vrijednost nabavke 3.555.222 KM). Zavisno društvo ELDIS TEHNIKA d.o.o Sarajevo je sklopilo Ugovor sa Vladajućim društvom (JP Elektroprivreda BiH Sarajevo) o međusobnom vođenju poslova. I ako se radi o Zavisnim društvima, nabavka roba direktnim pregovaranjem, nije izvršena na transparentan način i nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, jer zavisna društva posluju na komercijalnoj osnovi.

4.13 IT revizija

Planiranje razvoja IKT

Planiranje IT razvoja u Društvu se vrši izradom operativnih planova na period od tri godine na osnovu zahtjeva prikupljenih od strane vlasnika procesa. Prezentiran nam je i dokument politike razvoja IKT sa elementima strategije u narednom trogodišnjem periodu. 2011-2013.g. u kojem je izvršena analiza stanja IKT u EPBiH, definirani ciljevi i određene smjernice budućeg razvoja. Težište je na promjeni trenutne pozicije IKT kao servisa i procesa podrške prema poziciji aktivnog učesnika u unaprjeđenju poslovnih procesa i strateškog poslovnog razvoja. Postojeći sistem je ocijenjen kao trom i teško upravljiv iz razloga višegodišnjeg razvoja i većeg broja različitih tehnoloških platformi. Budući sistem je definiran kao servisno orijentiran i u tom dijelu je planirana implementacija ITIL standarda.

Preporuka:

Izvršiti sveobuhvatnu analizu stanja IKT i izraditi strategijski plan razvoja za ključne aplikacije u Društvu.

Na osnovu prezentirane dokumentacije o planiranim IKT projektima uočili smo značajan broj projekata koji su u toku i čija je realizacija trebala biti završena u izvještajnoj godini a što nije izvršeno.

Preporuka:

Izvršiti rangiranje važnosti sistema u skladu sa poslovnom strategijom i odrediti prioritete implementacije. Realno planirati rokove implementacije projekata. Koristiti metodologiju uspješne implementacije projekata.

SOEE (sistem obračuna i naplate električne energije)

Aktivnosti na unapređenju SOEE sistema su kontinuirane i vrše se kroz više investicionih IT projekata čija je realizacija u toku ili su planirani ili prema rokovima trebali biti završeni u toku izvještajne godine.

U dijelu automatizacije očitavanja potrošnje izvršena je nabavka novih automatskih uređaja očitavača. Projekat izgradnje printing centara u u svrhu centralizacije štampanja je u toku sa rokovima završetka u 2011.g. Potrošačima se još uvijek dostavljaju nekovertirani računi za električnu energiju, a dostavu vrše zaposlenici Društva.

U toku je izrada intrefejsa za prijenos podataka uplata računa u elektronskoj formi sa master bankama. U bankama se kreiraju tekstualni fajlovi u dogovorenim formatima koji se dostavljaju u distribucije gdje se vrši kontrola fajlova i uplate se rasknjižavaju na račune potrošača u aplikaciji SOEE. Aktivnost na ručnom čišćenju razlika izvještaja ročne strukture potraživanja i liste stanja iz SOEE su planirane za naredni period na način da će IT osoblje i korisnici analizirati svaka pojedinačna razlika i izvršiti potrebne korekcije.

Preporuka:

Putem dorade funkcionalnosti aplikacije SOEE osigurati adekvatnu podršku bitnim poslovnim događajima iz procesa obračuna i naplate potrošnje električne energije na način da se onemogućuje greške u korištenju aplikacije.

Implementacija SAP sistema

Kao dio višefaznog projekta implementacije ERP SAPa započetih u prethodnoj godini implementiran je modul upravljanja finansijama FMIS-sistema SAP na pilot lokacijama u Direkciji Društva i ED Sarajevo. Projektom je obuhvaćena isporuka softvera, hardvera, sistemskog softvera, instalacije i obuka korisnika sistema u dijelu korištenja, administriranja i razvoja. Implementirane su bazne funkcionalnosti SAPa, podrška finansijskim i logističkim procesima i to moduli FI-finansije i računovodstvo, IM- upravljanje investicijama, CO-kontroling i MM-upravljanje materijalima , SD-potraživanja odnosno glavna knjiga, stalna sredstva, materijalno knjigovodstva, dio kadrovske evidencije.

U fazi pripreme za produkciju izvršena je edukacija superusera za podršku sistemu administriranje i održavanje, priprema podataka za prijenos.

Sistem je pušten u produkciju i nije vršena paralelna obrada u oba sistema zbog kompleksnosti obrade i opterećenja korisnika.

U skladu sa terminskim planom u SAP su kao početna stanja prenesena stanja računovodstvene sintetike glavne knjige na dan 30.09.2010. odnosno datumom 02.10.2010. Za dio konta prenesena su stanja, a za dio otvorene stavke (kupci i dobavljači) promet duguje i potražuje za otvorene stavke. Za dio konta u procesu prijenosa zbog razlika u načinu prezentiranja konta početna stanja su razdvojena na dugovnu i potražnu stranu.. Nakon prijenosa na dijelu konta vršene su korekcije početnih stanja na način da su knjižene nove stavke, ispravke iz ranijeg perioda. Sve naprijed navedeno kao i drugačiji način prezentacije i dugovnih i potražnih stavki u samo jednoj koloni i označavanja dokumenata otežalo je kontrolu prenešenih stanja iz Oracle aplikacije ta sa početnim stanjima iz SAP. U skladu sa planiranim završni račun izvještajne godine je urađen iz SAPa.

Interfejsi SAPa sa dijelovima sistema

Za preuzimanje sintetičkih naloga za Glavnu knjigu iz aplikacije SOEE su izrađeni automatski interfejsi. Dijelovi Društva koji obrađuju podatke računovodstvene sintetike u aplikaciji poslovnog sistema prenose bruto bilance u glavnu knjigu SAP-a na kraju mjeseca po obračunu PDV. Administratori u IKT sektoru prikupljaju podatke sa sistema i postavljaju u predviđene direktorije na sistemu. U daljoj proceduri obrade korisnik SAP-a preuzima podatke kroz aplikaciju i vrši usklađivanja sa regionalnim centrima.

Podrška i održavanje

Prema uslovima iz osnovnog ugovora implementator održava sistem godinu dana nakon primopredaje sistema i u tom periodu je dobavljač dužan dostavljati nove verzije softvera. Ugovor o održavanju SAP-a je zaključen u tekućoj godini.

Preporuka:

Osigurati dovoljan broj educiranog IT osoblja za adekvatnu podršku, održavanje i razvoj sistema

SAP.

Nastavak implementacije u preostalim dijelovima Društva (distributivni centri i hidroelektrane) roll out.

U toku izvještajne godine proveden je postupak javne nabavke izbora najpovoljnijeg ponuđača za nastavak implementacije SAP-a u ostalim dijelovima Društva (roll out). Postupak je poništen i ponovljen u tekućoj godini i ponovo poništen. Kao razlog navedeno je da nije bio dovoljan broj prijavljenih ponuđača i nije ispunjen uvjet konkurencije kao i značajno veća vrijednost ponude od planiranih sredstava za projekt. U vrijeme vršenja revizije postupak je još uvijek u toku zbog žalbe jednog od ponuđača Agenciji za javne nabavke.

DRS (Disaster recovery site)

Društvo je pokrenulo aktivnosti na izgradnji rezervne IT lokacije za sve dijelove Društva u Zenici. Radi se „hot site“ tipu lokacije opremljenom opremom, konfigurisanom i spremnom za upotrebu. U slučaju da se iz bilo kojeg razloga glavna lokacija bude isključena iz obrade, intervencijom na komunikacijskim uređajima saobraćaj se preusmjerava na rezervnu lokaciju i osigurava dostupnost ključnih aplikacija i servisa IT sistema.

IT sigurnost

U skladu sa usvojenim operativnim planom sigurnosnih mjera za izvještajnu godinu nabavljen je i softver za prevenciju od intruzije odnosno pokušaja o pokušaja neovlaštenog pristupa sistemu i ugovoren servis periodične analize ranjivosti sistema.

U vrijeme vršenja revizije (juni 2011. godine) u toku su pripremne aktivnosti na procjeni sigurnosti tehničkog informacionog sistema SCADA u svrhu preduzimanja adekvatnih sigurnosnih mjera.

Backup sistema se vrši putem automatizovane procedure specijaliziranog softvera i nije nam prezentirana pisana procedura o istom.

Preporuke:

Izraditi IT radne procedure u dijelu monitoringa sistema i kontrolnog softvera, proceduru strategije izrade rezervnih kopija sistema, proceduru redosljedna paljenja (start- upa) i gašenja sistema.

Izraditi usklađivanje normativnih akata sa politikom sigurnosti.

Izraditi plan kontinuiteta operacija i disaster recovery plan za ključne aplikacije SAP, SOEE.

5. KOMENTAR

U ostavljenom roku Javno preduzeće Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, očitovala se dopisom broj: 05-2045/2011 od 22.07.2011. godine na dostavljeni Nacrt izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2010. godinu. U navedenom očitovanju Javno preduzeće Elektroprivreda BiH d.d Sarajevo je za veći broj nalaza dalo obrazloženja i primjedbe i dostavilo dio dokumentacije koja nam je već predočena u toku revizije. Navedena obrazloženja za jedan dio nalaza su prihvaćena i inkorporirana u konačan tekst Izvještaja, dok za određeni broj nalaza navedena obrazloženja nisu prihvaćena, obzirom da nije priložena relevantna dokumentacija koja bi uticala na izmjenu nalaza u Izvještaju.

Rukovodilac Sektora za finansijsku reviziju

Mirsada Janjoš, dipl.oec.

Voda tima

Mira Pažin, dipl.oec.

Članovi tima:

Rabija Sokolović, dipl.oec.

Derviša Harbaš, viši revizor za IT